

ଆମର ନୂଆଁଖାଇ
ବିଶେଷାଙ୍କ

ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ, ୧୦ମ ସଂଖ୍ୟା
ସେପ୍ଟେମ୍ବର - ୨୦୧୭

ବିକାଶକ ନୂଆଁ

(ମାସିକ ପତ୍ରିକା)

- ଆନ୍ଧ୍ରକ ବିଶେଷ୍ୟର ବିଷୟାଳରେ ଶ୍ରୀରାଜୁଙ୍କ ପରିମିତ ଓଡ଼ିଶା
- ପରିମିତ ଓଡ଼ିଶାର ମହାନ ପର୍ବ-ନୂଆଖାଇ
- ବିଦେଶେ ନୂଆଖାଇ
- କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତି
- କଣ୍ଠଶିଳ୍ପୀ ଏ ପକ୍ଷର ପଞ୍ଜନାୟକ
- ନୂଆଁ ନୂଆଁଖାଇ

ସହୃଦୟ ଓ ଗୁଣଗ୍ରାହୀ ପାଠକ/ପାଠିକା ବନ୍ଧୁଗଣ । ଆପଣଙ୍କ ସୁଚିତ୍ତିତ ମତାମତକୁ “କୋଶଳ କଥା” ସାଦର ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛି । ଆପଣଙ୍କ ଗଠନମୂଳକ ସମାଲୋଚନା, ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ମତାମତ “କୋଶଳ କଥା”କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୂପେ ସମୀକ୍ଷା ଓ ପାଠକ ଅନୁରାଗୀ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ବୋଲି ଦୃଢ଼ ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ । ମତାମତକୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ସଂକ୍ଷେପ ରଖିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

To: koshalkatha@gmail.com

Dear Bishnu,

Thank you for sending me three copies of the monthly Koshal Katha. The courage and enthusiasm that all of you have shown are definitely praiseworthy. I shall be happy to be a part of the publication as well as the movement in a positive and constructive way. I have my own perception and experience which I shall share with you in course of time. For the present, I have the following feed back after having a cursory glance of the features in the three issues...

- 1) The features like that of Amulya Pati and Gorekhnath Sahu are worthy of records. More such features with more facts and figures should be published.
- 2) However, we should also need to introspect ourselves to find out if and where we faulted (who ever is responsible for that) and be united for the common cause. Let everyone of us be motivated on this line. Let us grow on our own strength and not by cutting others short.
- 3) The cover page seems to be ok. Let us maintain it.
- 4) Inner lay out requires some orientation with a content space.
- 5) Let us make it a periodical which avid readers would like to preserve for reference. This way we can reach a large audience.
- 6) Let it not appear as a criticism of the power that be, too much of which can be counter productive. Let us call a spade a spade. Let us respect those who have different views.
- 7) Let us have some regular features (60%) and some features on a focused area (40%). Let us bring out in them the hidden treasures of our area for our own people to sustain the movement.
- 8) I don't know how you are managing the finance as I do not see many ads. Let us have some regular source of revenue so that it does not die a premature death. This is not to discourage you but to ensure that it continues for a long time. One of the ways is to have life members, annual advertisers etc. We can discuss more later.
- 9) Last but not the least is its circulation. We must ensure that it is read by as many as possible both in Koshal area as well as in Coastal area. We can include some students and youth features to lure them to read and also catch them young. After all, they will carry forward the movement.

ଭିତର ପୃଷ୍ଠାରେ :

- ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟର ବିଷୟକାଳରେ ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶା
- ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ମହାନ ପର୍ବ-ନୂଆଖାଇ
- ବିଦେଶେ ନୂଆଖାଇ
- କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତି :-୮
- କଣ୍ଠଶିଳ୍ପୀ v ପିକାର ପଟ୍ଟନାୟକ
- ନୂଆଁ ନୂଆଁଖାଇ
- ନୂଆଖାଇ

- 10) Let us plan the content for 3/4 issues in advance and call for articles from everyone who likes to contribute.

We can also contact some reputed writers personally for research articles to upgrade its quality.

Convey my regards to the editor, manager and coordinator and all others associated with the publication. I like to meet them whenever I go to Bargarh or they come to Bhubaneswar.

Regards,

Biranchi Mishra <bmishra49@gmail.com>

ଯୋଗଣା

—କଳ୍ୟାଣ କୁମାର— ଏକ ବିଶ୍ୱରୂପୀ ମାସିକ ପତ୍ରିକା । କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଦଳ ବା ସଂଗଠନ ସହ ଆମର କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବା ପରୋକ୍ଷ ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ସମସ୍ତ ରାଜନୈତିକ, ଅଣ-ରାଜନୈତିକ, ସରକାରୀ-ବେସରକାରୀ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ଧାର୍ମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ତଥା ପ୍ରତ୍ୟେକ କୋଶଳପ୍ରେମୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସାଦର ସହଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ସମଗ୍ର କୋଶଳାଞ୍ଚଳର ବିକାଶ ଓ ବାଚି ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

— ପ୍ରକାଶକ

କୋଷକଥା

ବର୍ଷ : ପ୍ରଥମ

ସଂଖ୍ୟା : ୧୦ମ

ମାସ : ସେପ୍ଟେମ୍ବର-୧୨

ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୫.୦୦

ସଂପାଦକ

ଶ୍ରୀ ମୋହନ ସାହୁ

ଭ୍ରାମ୍ୟଭାଷ : ୯୮୬୧୧୯୨୮୪୨

ପ୍ରକାଶକ

ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ଚରଣ ଦାଶ

ତପସ୍ବିନୀ ବିହାର, ଖଜୁରଟିକା

ବରଗଡ଼, ଜୋଶଲ, ଓଡ଼ିଶା

ଭ୍ରାମ୍ୟଭାଷ : ୯୦୯୦୩୬୭୦୯୦

ପରିଚାଳକ

ଶ୍ରୀ ସୁନିଲ ପୁରୋହିତ

ଭ୍ରାମ୍ୟଭାଷ : ୯୪୩୭୦୫୬୨୮୨

ସଂଯୋଜକ

ଶ୍ରୀ ଅମୂଲ୍ୟ କୁମାର ପତି

ଭ୍ରାମ୍ୟଭାଷ : ୯୬୫୮୩୬୧୧୦୩

ପ୍ରକାଶନ ସ୍ଥାନ

ବରଗଡ଼

ଡିଜିଟାଲ

ଡିଜିଟାଲ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ କର୍ଣ୍ଣର,

ବରଗଡ଼

ଭ୍ରାମ୍ୟଭାଷ : ୯୬୯୨୫୮୦୩୪୫/

୦୬୬୪୬-୨୩୩୮୯୩

ମୁଦ୍ରଣ

ଶିକ୍ଷା ପ୍ରକାଶନୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଯୋଗାଯୋଗ

ପୁରୋହିତ ଭବନ, ଏନ୍.ଏଚ୍.-୬,

ବରଗଡ଼, ପିନ୍-୭୬୮୦୨୮

ଭ୍ରାମ୍ୟଭାଷ : ୯୬୫୮୩୬୧୧୦୩

E-mail: koshalkatha@gmail.com

ସଂପାଦକୀୟ

II ଭୋକଭାବନା II

ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ପୁଣି ପଶିମ ଓଡ଼ିଶାର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଦାଦନ, ଅର୍ଦ୍ଧାନ୍ଧାର, ଅନାହାର ମୃତ୍ୟୁ, ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପ୍ରତି ବାରମ୍ବାର କରାଯାଇଛି କୁର ପରିହାସ । ୧୯୮୬-୮୭ ରେ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀର ଗଣମାଧ୍ୟମ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିଥିବା କଳାହାଣ୍ଡିର ଅନାହାର ଓ ପିଲାବିକଳି କଥା ଏବେ ବି ମାନସପତ୍ରରୁ ଲିଭିଯାଇନି । ଆଜିବି ଅନାହାର ମୃତ୍ୟୁ ଘରୁଛି ଝିଣ୍ଟୁ ବରିହା, ନାଷ୍ଟି ଜଗତ ଭାବରେ ଓ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଘରୁଛି ଗଙ୍ଗାରାମ୍ ନାମ୍ ରୂପରେ । ଦାଦନର ସୁଅ ଛୁଟୁଛି ହାତଦ୍ୱାବାଦ୍, ବାଙ୍ଗାଲୁରୁକୁ । ମୁଁଏ ଅନ୍ନ ପାଇଁ ପେଟ ବିକଳରେ ବୁଦ୍ଧ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଘରେ ଏକାକୀ ଛାଡ଼ିଦେଇ ପୁତ୍ରକନ୍ୟା ଭିତମାଟି ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟତ୍ର ପଲାଇଯିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି । ଚାଉଳପାଇଁ, କୁରାପାଇଁ ଜନ୍ମ କରିଥିବା ସନ୍ତାନକୁ ବିକିଦେବାର ଧାରା ମଧ୍ୟ ଏବେବି ଅପ୍ରତିହତ ।

ଏ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ କ'ଣ ହେବ ମମତା ଯୋଜନା, ଜନନୀ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା, ସର୍ବଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନ ବା ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍ ? ତା' ଉପରେ ସରକାରଙ୍କ ତୋଚଳକୀ ଯୋଜନା :- '୬୦ ଲକ୍ଷ ବି.ପି.ଏଲ୍. ପରିବାରକୁ ଯୋଗାଇଦେବେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ । ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ରାଜକୋଷରୁ ବ୍ୟୟ ହେବ ୭୦୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା' । ଅଭୂତ ଯୋଜନା, ବିଚିତ୍ର ବିଚାର !

ଅନାହାର ମୃତ୍ୟୁକୁ ରୋକି ଏକ ଜନମଙ୍ଗଳକାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ସବୁ ମଣିଷ ପାଇଁ 'ଖାଦ୍ୟ' କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ କରାଯାଇଛି ଇତିବିତ୍ତି ଯୋଜନାସବୁ । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ମୁଖ୍ୟ ଯୋଜନା ସବୁ ହେଲା ବି.ପି.ଏଲ୍. ପରିବାରକୁ ୨ ଟଙ୍କା ଦରରେ ମାସିକ ୨୫ କେଜି. ଚାଉଳ, ଷୁଲ୍ ମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ଓ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବେରୋଜଗାର ମାନଙ୍କ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ମହାମୁଖାଙ୍ଗୀ ଗ୍ରାମୀଣ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା (MGNREGA) ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସାମାରେକ୍ଷା ତଳେ ଥିବା ଓ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସଂସ୍ଥା National Sample Survey Organisation ର ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଦିନକୁ ମାତ୍ର ୧୭ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିପାରିବାର କ୍ଷମତା ରଖୁଥିବା ଗରିବଟିଏ କ'ଣ କରିବ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ? ଭୋକରେ ପେଟ କାମୁଡ଼ି ହେଉଥିବା ବେଳେ କାହାଁସହ ପ୍ରେମାଳାପ କରିବ, ଗପସପ କରିବ ବା ସୁଖଦୁଃଖ ହେବ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ରେ ଭାଉତରୁ ଭରି ? ସରକାର କୁହୁଁବା କଥା ଯେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟରେ ଜର୍ଜରିତ ଭୋକିଲା ପାଇଁ ଖାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଏ । ଖାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ତା'କୁ ବୟା ଦେଖାଇ ରୁଚି ଖଣ୍ଡେ ବା ଚାଉଳ ଗଣ୍ଡେ କି ଭାତ ମୁଠେ ଦେଇ କୁକୁରଟିଏରେ ପରିଣତ କରିଦେବା । ଗୋଟିଏ ସରକାରର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୈତିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କାମ ଯୋଗାଇଦେବା । ପରିଶ୍ରମ କରି ରୋଜଗାର ଅର୍ଥରେ ସ୍ୱାଭିମାନ ସହ ସେ ନିଜର ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରିବ । ଭାରତ ସଂବିଧାନର ଚତୁର୍ଥ ପରିଚ୍ଛେଦରେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମୂଳକ ନୀତି (Directive Principles of State Policy) ରେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ବିଧାନ ସରକାରଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛି ଯେ ସମସ୍ତ ନାଗରିକଙ୍କ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ର ଯଥେଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବ । ସରକାରଟିଏ ନିଜ ମୁଣ୍ଡରୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଖସାଇବାକୁ ଯାଇ ଓ କ୍ଷମତାରେ ନିଜ ସ୍ଥିତିକୁ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ କରିବା ମତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରଖି ସମାଜରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ଚିରଦିନ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାପାଇଁ ସବୁପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାଲିଛି । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ହେଉଛି କ୍ଷମତାସୀନ ସରକାରର ଯୋଷକଚତ୍ର । ତା'କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ସେମାନେ ଭୋଟ ଲଢ଼ିଦେ, ଗରିବକୁ ସୁନେଲି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖାଇ ବାରମ୍ବାର ସରକାରୀ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ

ଭୋଗ କରୁଥିବେ । ଗରିବ ସେଇଠି ପଡ଼ିରହିଥିବ ।

୧୯୮୭ ର ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଅମଳର କଳାହାଣ୍ଡି ଓ ୨୦୧୨ର ଡ଼. ମନମୋହନ ସିଂ ଙ୍କ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀତ୍ବ କାଳର କଳାହାଣ୍ଡିର ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଚିତ୍ରରେ ବିଶେଷ ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ । ପରିସ୍ଥିତି ସମାନ ରହିଛି । ସେତେବେଳେ ପେଟପାକ୍ ଫାନସ୍ ପୁଣି ହୁଆ ଟିକିଥିଲା ଓ ଏବେବି କଳାହାଣ୍ଡିର ମାଲିକୁଆଙ୍କରେ ଲୋକମାନେ ଭୋକରେ ଆଉଟୁପାଉଟୁ ହୋଇ ଆମ୍ବଟାକୁଆ ଖାଇଛନ୍ତି । ସରକାରରେ କ୍ଷମତାସୀନ କେତେକ ନିର୍ଲଜ୍ଜ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନବିକତାର ସମସ୍ତ ସୀମା ଚପି ପକ୍ଷିମ ଓଡ଼ିଶାର ଏହି ଦାରିଦ୍ର୍ୟକୁ ପରିହାର କରି କହୁଛନ୍ତି ଯେ ଆମ୍ବଟାକୁଆ ଖାଇବା ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପରମ୍ପରା । ଆମ୍ବଟାକୁଆ, ସୁନ୍‌ସୁନିଆଁ ଶାଗ ଓ କୁଲୁହିଆ କନ୍ଦାରେ ଯେହେତୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣରେ ବ୍ୟାଲୋଗା ଭରି ରହିଛି (?) ଓ ସେସବୁ ଅଖାଦ୍ୟରେ ସରକାରଙ୍କ ବିଚାରରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଯୋଗକତରୁ ଭରି ରହିଛି, ତେଣୁ ସେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ବା ଦରିଦ୍ରଙ୍କ କଥା ଆଉ ଚିନ୍ତା କରା ନ ଯାଉ । ଏଣିକି ଜଗତୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସାମିଲ ହୋଇ ସାରାପୃଥିବୀ ସହ ସମ୍ପର୍କ ରକ୍ଷା କରି ସେ ଦରିଦ୍ରମାନେ କିପରି ବିଶ୍ୱସ୍ତରାୟ ହେବେ ସରକାରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ସେ ଚିନ୍ତାଟି ହୁକୁଛି । ସେଥିପାଇଁ ବିନା ଦାବା, ବିନା ଆୟୋଜନ, ରାଷ୍ଟ୍ରାବୋକୋ, ମୁର୍ଦ୍ଦାବାଦ ଜିଆବାଦରେ ବି ଦରିଦ୍ର ଅନୁରାଗୀ ସରକାର ବ୍ୟାକୁଳତା ପ୍ରକାଶ କରି ଏକ ଅଭିନବ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ଯେ, ସରକାର ୭୦୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟକରି ଦେଶର ୬୦ ଲକ୍ଷ ପରିବାରଙ୍କ ହାତରେ ଖଣ୍ଡେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ଦେବେ ।

ଗରିବ ଓ ଗରିବାକୁ ଠକିବା ବା ବିରୋଧକାରୀ ପାଇଁ ଏହାଠାରୁ ଆଉ ଅଧିକ ଚତୁରପଣ କ'ଣ ଆଇପାରେ ? ସିମ୍‌କାର୍ଡ୍‌ଟିଏ ଲାଭ କଲାବେଳେ କଂପାନୀ ହୁଏତ କିଛିଦିନ ପାଇଁ କିଛି ଘଣ୍ଟାର ଟକ୍‌ଟାକ୍ ମାଗଣାରେ ମାହାଲିଆ ଯୋଗାଇ ଦେଇପାରେ ଗ୍ରାହକ ଚାଣିବା ଯୋଜନାରେ । ତା'ପରେ ..... ? ଦିନକୁ ମାତ୍ର-୧୭ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ବି ସକ୍ଷମ ନ ଥିବା ବି.ପି.ଏଲ୍. ପରିବାରଟିଏ କେଉଁଠୁ ପଇସା ଆଣି ରିଚାର୍ଜ୍ କରିବ ? ସରକାର କଣ ପୁଣି ରଚାର୍ଜ୍ ଭାରତର ପାଇଁ ମାସିକ ଭରା ଯୋଗାଇଦେବେ ? ଗଣତନ୍ତ୍ରରେ ସଂଖ୍ୟାଖେଳର ଗୁରୁତ୍ବ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ଗରିବଙ୍କୁ ହାତମୁଠାରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଅଭିନବ ଚାଲାକୀ ଓ ଭାରତର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ଲୋକ ଦେଖାଣିଆଁ ଭାବେ ଅନୁଦାନ ଯୋଗାଇଥିବା ଆତର୍ଜାତୀୟ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ଧୂଳିଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଠକିବା ପାଇଁ ଏକ ବାହାନା । ଏକଦା ବିକିନ୍‌ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ଅନୁଦାନରେ ଏ ଦେଶରେ ସାକ୍ଷରତା ଅଭିଯାନ ଚାଲିଥିଲା । ଅକ୍ଷର ଓ ଅକ୍ଷ ଶିକ୍ଷା କରାଇ ଶର, ବାକ୍ୟ, ପାରାଗ୍ରାଫ୍ ସହ ଅବଗତ କରାଇବା ବା ଯୋଗ-ବିଯୋଗ ଗୁଣନ-ହରଣ ଶିକ୍ଷାଦେବା ଏକ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ କାମ ହୋଇଥିବାରୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷକମାନେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ କେବଳ ତାଙ୍କ ସାକ୍ଷର ବା ଦକ୍ଷତାଟି ଶିଖାଇବା କାମଟି କଲେ । ପ୍ରଶିକ୍ଷକମାନେ ଏ ସହଜିଆ ରାସ୍ତାଟି ଏଇଥିପାଇଁ ବାଛିଲେ ଯେ ଜଣେ ସାକ୍ଷର ହେଲା ବୋଲି ବୁଝାଯିବ ଯଦି ସେ ତା ନାଆଁଟି ଲେଖିକାଣିଲା । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ନିଜ ନିଜ ନାଆଁଟିମାନ ଶିଖାଇଦେଲେ କାମ ସରିଲା । ପାଠର ଗଭୀର ତାତ୍ପରିତରକୁ ଯିବା କାହିଁକି ? ଏହିପରି ଭାବରେ ଭାରତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାକ୍ଷର ହେଲା । ଚମକିଲା, ଝଟକିଲା (India is shining) ବିଶ୍ୱସ୍ତରର ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ଦେଖେଇ ଦିଆଗଲା ଯେ ଭାରତରେ ଆଉ ମୁରୁଖିଲୋକ ନାହାନ୍ତି । ଆମେ ସବୁ ସାକ୍ଷର, ଶିକ୍ଷିତ, ଜ୍ଞାନୀ ହୋଇଗଲୁ ।

ଭାରତକୁ ସାକ୍ଷର, ଶିକ୍ଷିତ କରିବା ନ୍ୟାୟରେ ଦେଶରୁ ଭୋକ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ବେକାରୀକୁ ସମୂଳେ ନିପାତ୍ କରି ଏଣୁର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟମୟ ଏକ ସମୃଦ୍ଧ ଧନୀ ଭାରତବର୍ଷ ତିଆରିର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲିଛି ଯୋଜନା କମିଶନ୍‌ ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ମଣ୍ଡେଲ୍ ସିଂ ଆହଲୁଘାଲିଆ ଓ ଅର୍ଥନୀତି ବିଶ୍ୱାରଦ୍ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଡ଼. ମନମୋହନ ସିଂ ଙ୍କ ନେତୃତ୍ବରେ । ପ୍ରାୟ ୧୫ ବର୍ଷ ତଳେ ନିଜ ପାଖରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ରଖୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଧନୀପର୍ଯ୍ୟାୟର ରଣାଯାଉଥିଲେ ଏବଂ ସେଇ ଆଧାରରେ ଆୟକର (Income Tax) ବିଭାଗ ତାଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଯାଞ୍ଚ (Scrutiny) କରୁଥିଲା । ଏବେ ଭାରତରେ ଯଦି ସର୍ବେ କରାଯିବ ତେବେ ୬୦ ଲକ୍ଷ ବି.ପି.ଏଲ୍. ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୫୦ ଲକ୍ଷ ପରିବାର ହାତରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ରହିସାରିଛି ବା ଏହା ଶତକଡ଼ା ଶହେ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନମଜୁରିଆ ହାତରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ଥିଲେ ସେ ବି.ପି.ଏଲ୍ ବା ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସ୍ତରରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବକୁ ଉନ୍ନୀତ ହୋଇଛି ବୋଲି ରଣନା କରାଯାଇ ଭାରତ ଶତକଡ଼ା ଶହେ ଧନୀ ବୋଲି ବିଶ୍ୱ ସ୍ତରରେ ଭାରତର ଉଜ୍ଜ୍ବଳ ଛବି ଦେଖାଇ ଦିଆଯିବ । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ୨୦୧୪ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ଥିବା ଲୋକ ହାତରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ (ସୌଖିନ ଦ୍ରବ୍ୟ) ଗୁଆ ବା ଲାଞ୍ଚ ଦେଇ ଭୋଟ ମାଗିବାର ଏକ କୌଶଳ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ନିପାଡ଼ିତ ଅଂଚଳର ଲୋକଙ୍କ ଭୋକକୁ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟକୁ, ସ୍ୱାଭିମାନକୁ ବାରମ୍ବାର ବିରୋଧିଥିବା ଖଠ, କୁଟେରା ମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସାବଧାନ ହୋଇ ଉଚିତ୍ ଜବାବ୍ ଦିଆଯାଇପାରିଲେ ଭୋକ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଅର୍ଦ୍ଧାହାର, ଅନାହାର, ପିଲାବିକିକୁ ନିର୍ବାଚନୀ ପ୍ରସଙ୍ଗ କରିବାର ସାହସ କରିବେ ନାହିଁ ଓ ମିଛ ସାଂସନାର ଭାର ଧରି ପାଞ୍ଚବର୍ଷରେ ଥରେ ଧାନ ଦୁଆରକୁ କୁଣିଆଁ ଆସିବାକୁ ଶହେଥର ଚିନ୍ତା କରିବେ ।

ମୋହନ ସାହୁ

ଗୋରେଖନାଥ ସାହୁ

ଅର୍ଥନୈତିକ, ରାଜନୈତିକ, ସାମାଜିକ ସ୍ତରରେ ତଥା ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, କୃଷି, ଶିଳ୍ପ, ଗମନାଗମନ ଓ ପରିବହନ ଆଦି ସବୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶା ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟର ଶିକାର ହୋଇ ଆସିଛି । ସ୍ୱାଧୀନତା ପରଠାରୁ ଏକଥା ସମସ୍ତେ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ କେବିକେ ତଥା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶା ବିକାଶ ପରିଷଦ ଭଳି ଯୋଜନା ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ରାଜ୍ୟ ତଥା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟକୁ କେବିକେ ତଥା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଦୂର କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟକୁ ସବୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକତର ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଛନ୍ତି । କାରଣ ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ବାର୍ଷିକୀଆବା ଯୋଜନା କେବଳ ନାମଫଳକ ହୋଇ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶା ବାସୀଙ୍କୁ ଭୁଆଁ ବୁଲାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି ସିନା ତାହାକୁ ଆନ୍ତରିକତା ସହ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ସରକାରଙ୍କ ଅଭିପ୍ରାୟ ନାହିଁ । ସେ ସଂପର୍କରେ ଗୋଟିଏ ଉଦାହରଣ ଦେଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ । ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶା ବିକାଶ ପରିଷଦକୁ ବର୍ଷକୁ ମାତ୍ର ୫୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି ଯାହା ସମଗ୍ର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ସମୁଦ୍ରକୁ ଶଙ୍ଖେ ପଶା ସଦୃଶ । ୫୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଗୋଟିଏ ବ୍ଲକର ଉନ୍ନୟନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ ବୋଲି ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞମାନଙ୍କ ମତ । କେବିକେ ଯୋଜନା ନାଁରେ କେନ୍ଦ୍ରରୁ କେତେ ଅର୍ଥ ଆସୁଛି ତାହା ଖୋଦ୍ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ

ଜଣାନାହିଁ । ଯେତିକି ଆସୁଛି ତାହା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇପାରୁନାହିଁ । ଚଳିତ ବର୍ଷ କେବିକେ ଭଳି ଦେଶର ସର୍ବାଧିକ ଅନୁନ୍ନତ ଅଂଚଳର ବିକାଶ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ଦେଇଥିବା ୨୭୭ କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇ ନ ପାରି ପଡ଼ି ରହିଛି । ଏହା ମୂଳରେ ଦେବାଳିଆ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ କି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିହିତଅଛି ତାହା ସହଜରେ ବୁଝା ପଡୁଛି । କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଆସୁଥିବା ଉକ୍ତ ଟଙ୍କାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜ ମନଇଚ୍ଛା ଅନ୍ୟ କାମରେ ଲଗାଇ ସେ ଅଂଚଳର ଉନ୍ନତି ପ୍ରତି ଆଖି ବୁଜି ଦେଉଛନ୍ତି । ଅପରପକ୍ଷରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କେବିକେ ଯୋଜନାକୁ ସାତ ବର୍ଷରେ ୫୪୫୭ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ତାହାର ଖୁଲାସ କରିଛନ୍ତି ଯାହା କେବିକେ ଓ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ରାଜନୈତିକ ଧୋକାବାଜିରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ଗଠନ ତଥା ଗଢ଼ଜାତ ମିଶ୍ରଣ ସମୟରୁ ଏହି ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟର ମୂଳଦୁଆ ପଡ଼ି ସାରିଛି । ଯେ କୌଣସି ଦଳର ସରକାର ହୁଅନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି ସେମାନେ ଏହି ପାପର ଭାଗୀଦାର ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି ଏବଂ ତାହା ବାଧ୍ୟବାଧକତାରେ ନୁହେଁ, ଜାଣି ଶୁଣି ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଭାବରେ ଏ ପ୍ରକାର ବୈଷମ୍ୟର ବାଜବସନ କରୁଛନ୍ତି । ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ଅନଗ୍ରସରତା ଏପରି ଭୟାନକ ନଥିଲା । ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ବିଜେତା ଅମର୍ତ୍ୟସେନଙ୍କ ମତରେ ଓଡ଼ିଶାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଞ୍ଚଳିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ

ଯଥେଷ୍ଟ ଉନ୍ନତ ଥିଲା । କୃଷି ଓ କୃତୀର ଶିଳ୍ପକ୍ଷେତ୍ରରେ ଉକ୍ତ ଅଂଚଳ ଆଶାତୀତ ସମୃଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାକୃତିକ ଓ ମାନବ ସମ୍ବଳର ଯଥାଯଥ ସମୃଦ୍ଧିକରଣ ଓ ଉପଯୋଗୀକରଣ ହୋଇ ପାରୁଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ରାଜନୈତିକ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା ଓ ଦ୍ୱାରଦେଶରେ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦାୟା ବୋଲି ତାଙ୍କ ମତ । ଏ କଥା ୧୮୮୧ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ଜନଗଣନା ରିପୋର୍ଟରେ କିପିବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଛି ଯେ ସେତେବେଳେ ସମଗ୍ର ଭାରତ ବର୍ଷରେ ସମ୍ବଲପୁର, ସୋନପୁର, ବଲାଙ୍ଗୀର, କଳାହାଣ୍ଡି ଅଂଚଳ ଉନ୍ନତିର ଚରମ ସୀମାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ନେତୃମଣ୍ଡଳୀ ଭାବିଥିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ମିଶ୍ରଣ ଦ୍ୱାରା ଏ ଅଂଚଳର କ୍ଷୀପ୍ର ପ୍ରଗତି ହେବ । ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଗମନାଗମନ, କୃଷି, ଶିଳ୍ପ ଆଦି ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲୋକେ ଉନ୍ନତି କରିବେ । ମାତ୍ର ଫଳ ହେଲା ଠିକ୍ ଓଲଟା । ଯେଉଁ ପୂର୍ବପୁରୀମାନେ ନିଜର ଭାଷା, ସଂସ୍କୃତିକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା, ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତି ସହିତ ନିଜକୁ ସାମିଲ କରି ଦେଇଥିଲେ ସେହି ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଭୁଲି ଗଲା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ଭାଷା, ସଂସ୍କୃତି ଯାହା ପୃଥିବୀର ଉନ୍ନତ ଭାଷା ସଂସ୍କୃତି ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ ତାହାକୁ ମେନ୍ଦୁ ଓ ଅସରସ ଆଖ୍ୟା ଦିଆଗଲା । ଏ କଥା ସତଯେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା, ସାହିତ୍ୟ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି ଯାହାକୁ ନେଇ

ଶ୍ରୀମାନ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ମହାପାତ୍ର, ଏକ ସରସ୍ୱତୀ ଏନକ୍ୱେର, ବରଗଡ଼, ଜି: ବରଗଡ଼, କୋଶଳାଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଗର୍ବିତ ସେ ସବୁର ଆଦିପାଠ
ହେଉଛି ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶା । ମାତ୍ର ଦୁଃଖର କଥା,
ସ୍ବାଧୀନ ଓଡ଼ିଶାରେ ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କ
ଭାଷା, ସାହିତ୍ୟ, ସଂସ୍କୃତି ଓ ସଭ୍ୟତା ଆଜି
ଏକ ସଂକଟଜନକ ସ୍ଥିତିରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଇଛି
ଯାହାକୁ ବିଳମ୍ବରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା
ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଜନସାଧାରଣ ତଥା
ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀଙ୍କ ମନରେ ଅବମ୍ୟ ଉତ୍ସାହ ଓ
ପ୍ରେରଣା ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଛି । ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ
ଦରବାରରେ ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶାର ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି
ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଲୋକପ୍ରିୟତା ଅର୍ଜନ
କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଦେହକୋଟି ଲୋକ
କହୁଥିବା ଏହି ଭାଷା ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ସମ୍ବିଧାନର ଅଷ୍ଟମ ପରିଚ୍ଛେଦରେ ସ୍ଥାନ ପାଇ
ପାରିନାହିଁ । ଏହି ସର୍ବପୁରାତନ ଭାଷାକୁ
ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଉପଭାଷା ବୋଲି ଏକ
ରାଜନୈତିକ ଚକ୍ରାନ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ବୁଟିଶ୍ୱ
ସରକାରଙ୍କୁ ମନଗଢ଼ା ରିପୋର୍ଟ ଦେଇ
ତତ୍କାଳୀନ ସମ୍ବଲପୁରର ଜନୈକ ବଙ୍ଗାଳୀ
ଓକିଲ ତଥା ସୋନପୁର ରାଜାଙ୍କ
ରାଜନୈତିକ ଉପଦେଷ୍ଟା ବିଜୟ କୁମାର
ମକୁମ୍ଦାର୍ ଯେଉଁ ଭାବେ ପଣ୍ଡିତ
ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସରେ ବିଷ ଦେଲେ
ସେଭଳି ବିଶ୍ୱାସଘାତକତାର ପଟାନ୍ତର ନାହିଁ ।
ସବୁ କଥାରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟ ଓ
ପ୍ରିୟାପ୍ରୀତି ତୋଷଣ ଦେଖି ସେହି
ପୂର୍ବସୁରାମାନେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଆଜି ଅଶ୍ରୁତର୍ପଣ
କରୁଥିବେ । ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶା ତଥା କେବିକେ
ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମାନବିକ ଅଧିକାର
ହନନ୍ ହେଉଛି ଯାହା ସଂପର୍କରେ ଜାତୀୟ
ମାନବାଧିକାର କମିଶନ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ
ରିପୋର୍ଟ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହି ବିରାଟ ଭୁଞ୍ଜଣରେ
ସ୍ବାଧୀନତାର ଦୀର୍ଘ ୬୫ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ

ଲୋକ ଗୋଟି, କପଡ଼ା ଆଉ ମକାନ ପାଇଁ
ଭିତ୍ତିମାଟି ଛାଡ଼ି ପଳାଉଛନ୍ତି । ପେଟ ଚାଖଣ୍ଡକ
ପାଇଁ ପିଲା ବିକ୍ରି କରୁଛନ୍ତି । ମା ଭଉଣୀ
ମାନେ ଦାନାପାଣି ପାଇଁ ବେଶ୍ୟାବୃତ୍ତି
କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି । ଏକଥା କ'ଣ
ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଦିଶୁନାହିଁ ବୋଲି
ମାନବାଧିକାର କମିଶନ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ
ତାହାଙ୍କୁ କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ଦରିଦ୍ରତମ ରାଜ୍ୟ
ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପାହ୍ୟା ମାଗ ବା
ନମାଗ କେବିକେ ଓ ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶାପାଇଁ ଏକ
ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପାହ୍ୟା ମାଗ ବୋଲି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ
ପରାମର୍ଶ ମଧ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ତଥାପି ସ୍ୱାର୍ଥପର
ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଆଖିକୁ ଦିଶୁ ନାହିଁ ।
ସରକାର ଯେ କୌଣସି ଦଳର ଆଧୀନ,
ସମସ୍ତେ ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶା ବାସୀଙ୍କ ଭାଷା ସହ
ଏକ ମାରାତ୍ମକ ଖେଳ ଖେଳି ଆସିଛନ୍ତି ଯାହା
ଦିନେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ କାଳ ହେବ । ରାଜ୍ୟ
ସରକାରଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟମୂଳକ
ରାଜନୀତିରେ ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ଏକ
ପ୍ରକାର ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇଗଲେଣି । ସେମାନେ
ଏହି ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ ଅବସ୍ଥାରୁ ଚଞ୍ଚଳ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ
ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଦାବି । ଏହାକୁ
ଏକମାତ୍ର ଚାବିକାଠି ଭାବେ ସେମାନେ ଓଡ଼ିଶା
ସରକାର ରୂପକ ତାଲାରେ ଲଗାଇ ଦେଇଛନ୍ତି
। ଯଦି ତାଲା ଖୋଲିଗଲା ତ ସେମାନେ
ଚିରଦିନ ଏକ ଅବାଞ୍ଛିତ ଶୃଙ୍ଖଳରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇ
ଯିବେ ଏବଂ ଅସାମ ଶ୍ରାସମୂର୍ଚ୍ଛିର ସମ୍ଭାବନା
ନିଜ ପାଇଁ ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରିବେ, ନଚେତ୍
ସେହି ତାଲାରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟର ଚାବିକାଠିଟି
ଲାଗିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ତତଃ ଭେଦପୂର୍ଣ୍ଣ
ରାଜ୍ୟସରକାରଠାରୁ ଯାହା ପାଉଥିବେ ତାକୁ
ଗୋଟାଉଥିବେ । ତେଣୁ ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କ
ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟ ଦାବି ଯଥାର୍ଥ ମନେ ହୁଏ ।

ଅପରପକ୍ଷରେ କେବଳ ଏହି ଦାବିକୁ ନେଇ
ନୁହେଁ ସବୁକ୍ଷେତ୍ରକୁ ନେଇ ରାଜ୍ୟ ଗଣମାଧ୍ୟମ
କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟ ଯେଭଳି
ଭାବେ ଉତ୍ତରୁପ ଧାରଣ କରିଛି ତାହା
ପ୍ରଣିଧାନଯୋଗ୍ୟ । ସମ୍ଭାବପତ୍ର ତଥା
ଦୂରଦର୍ଶନ କହିଲେ ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶାକୁ ବାଦ
ଦେଇ ବୁଝାଯାଏ । ଗଣମାଧ୍ୟମର ସମସ୍ତ
ବିଷୟବସ୍ତୁ ରାଜଧାନୀକେନ୍ଦ୍ରିକ । ସେଥିରେ
ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶାର ସାଧାରଣ ଜନତାର ସୁଖଦୁଃଖ
କଥା ଦୂରେ ଆଉ ସ୍ୱଭାବକବି ଗଙ୍ଗାଧର
ମେହେର, ସବୁକବି ଭୀମଭୋଇ, ବୀର
ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ଭଳି ସୁରବୀରଙ୍କ ଶ୍ରାବ୍ଧ ବା
ଜନ୍ମ ତିଥିରେ ପଦେ ଦେଖିବାକୁ ବା ଶୁଣିବାକୁ
ମିଳେ ନାହିଁ । ଭଲ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପଣ୍ଡିତ
ଓଡ଼ିଶାର ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ପ୍ରତିନିଧି ମଧ୍ୟ ନିପୁଣ
କରିବା ଆବଶ୍ୟକତା ସମ୍ଭବପତ୍ର ମାଲିକମାନେ
ମଣିଛନ୍ତି ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଜନମଙ୍ଗଳକର
ଭାଷାରେ ଏକ ପ୍ରକାରର ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟ
ଜୀବନର ସବୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ସାରା ପୃଥିବୀରେ
ଆଉ କେଉଁଠି ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚର ହେଉଥିବ
ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏହି
ଜୟନ୍ତ ଅବସ୍ଥାର ଆଶୁ ପ୍ରତିକାର ଦାବି
କରିବା କ'ଣ ଏକ ଅପରାଧ ? ସରକାର
ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟ
କମିଶନ ବସାଉଛନ୍ତି ମାତ୍ର କମିଶନର
ରିପୋର୍ଟକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି
ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରୁନାହାନ୍ତି । ନବେ ଦଶକରେ
ଘଡ଼େଇ କମିଟୀ ପ୍ରକାଶ କରିଥିବା ରିପୋର୍ଟ
ପ୍ରଣିଧାନଯୋଗ୍ୟ, ଯେଉଁଥିରେ କେବିକେ ଓ
ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶାରେ ମାତ୍ର ତିନୋଟି ବ୍ଲକ୍
ବିକାଶଶୀଳ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା
ବେଳେ ଗୋଟିଏ ସୁଦ୍ଧା ବ୍ଲକ୍ ବିକଶିତ
ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇନାହିଁ । ଏବେ ସରକାର

ଆଉ ଏକ କମିଶନ ବସାଇଛନ୍ତି । ଏହା ଦ୍ୱାରା କ'ଣ ଏ ଅଂଚଳରୁ ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟ ଦୂର ହୋଇପାରିବ ? ଏଭଳି ପ୍ରଶ୍ନ ମନରେ ଉଠି ମାରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଅପରପକ୍ଷରେ ସରକାର ଯେଉଁ ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟ କମିଶନ୍ ବସାଇଛନ୍ତି ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ନିରପେକ୍ଷତା ରହୁନାହିଁ । ସେଭଳି କମିଶନ୍‌ରେ ରାଜନୈତିକ ଲୋକ ମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ନିରପେକ୍ଷ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, ସମାଜସେବୀ ଓ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ରହିବା ଉଚିତ୍ । ଏହି କମିଶନ୍‌ରେ ସଂପୃକ୍ତ ଅଂଚଳର ବିଜ୍ଞ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସଭ୍ୟ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ

କରାଯିବା ଉଚିତ୍, ମାତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ସମ୍ଭବ ହେଉନାହିଁ । କେବଳ ଧର୍ମକୁ ଆଶ୍ୱଠାର ଭଳି କମିଶନ୍ ଗଠନ କରାଯାଉଛି । ପୂର୍ବରୁ ଗଠିତ ହୋଇଥିବା କମିଶନ୍‌ର ରିପୋର୍ଟ ଭିତ୍ତିରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ନ କରି ପୁଣି ଏକ କମିଶନ୍ ବସାଇବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ ଲୋକତନ୍ତ୍ରରେ ନିହିତ ହେବା କେବଳ ସାର ହେଉଛି । ଚଳିତ ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟ କମିଶନରେ ସର୍ବସାଧାରଣ ତଥା ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ରାଜନୀତିଜ୍ଞମାନଙ୍କ ଠାରୁ ମନ୍ତବ୍ୟ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଅଛି । ଏବେ

ସାଧାରଣ ଜନତା ମନରେ ସ୍ୱତଃ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି କେବିକେ ଓ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ପୃଥିବୀର ଦଗ୍ଧିତମ ଅଂଚଳ ଭାବେ ଜାତିସଂଘ ବିକାଶ ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷିତ ହେବା ପରେ ସରକାରଙ୍କ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଆଉ କଣ ବାକି ରହିଗଲା ଯେ କମିଶନ୍ ରିପୋର୍ଟ ଦେବେ !

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କୋଶଳି ଏକତା ମଞ୍ଚ
ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁର

ଭ୍ରାମ୍ୟଭାଷ-୯୪୩୭୩୩୦୦୩୯
(ଲେଖକଙ୍କ 'କୋଶଳ ପ୍ରଦେଶ' ପୁସ୍ତକରୁ ଆନୀତ)

ରଜାଧର ପଣ୍ଡା

ଅଗଣିତ ଦିନରୁ କେତେ ଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ନିପଟ ମଫସଲ ଗାଁରୁ ଆରମ୍ଭ କରି, ସହରଯାଏଁ : ଦୁଃଖୀ ଦରିଦ୍ରରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଧନୀ, ପ୍ରତିପତ୍ତିଶାଳୀ ଯାଏ, ଏ ପର୍ବ ପାଳନ ପାଇଁ ଅନାଇ ଆସାନ୍ତି ଅନେକ ଦିନ ଧରି । ଇତିହାସରେ ଏହାର କିଛି ତଥ୍ୟ ନାହିଁ, ସେମିତି ପୁରାଣ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ । ବିଦେଶୀ ପରିବ୍ରାଜକ ମାନେ - ଗ୍ରୀକ୍ ଦେଶର ପ୍ଲାନୀ (ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ୭୨) ଗ୍ରୀକ୍ ଭୌଗୋଳିକ ଟଲେମୀ (ଖ୍ରୀ: ୧୫୦) ଚୀନର ଫାହିଆନ, ହୁଏନ୍‌ସାଂ, ହିନ୍ଦିଶ ଚଣିକ ଗ୍ରାଣ୍ଡ, ଐତିହାସିକ ହର୍ଡର ରତ୍ନାବି ମଧ୍ୟ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଏହି ପର୍ବପର୍ବାଣିକୁ ନେଇ କୌଣସି ତଥ୍ୟ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ତାଙ୍କରି ବିଦେଶ ଗ୍ରମଣ କାହାଣୀରେ । ବୌଦ୍ଧଜାତକ ମଧ୍ୟ ନାରବ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ । ମନେପଡ଼େ ହର୍ଡରଙ୍କ କଥା । ସେ କହିଥିଲେ 'ଭାରତର କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳ ଓଡ଼ିଶା ପରି, ଐତିହାସିକ ବା ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅବହେଳିତ ହୋଇ ନାହିଁ ।'

ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ଅନେକ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଦେଖୁଛି, କୋଶଳ ରାଜ୍ୟ ଗଢ଼ି ଉଠିଛି, ବିନ୍ଧ୍ୟାଞ୍ଚଳରେ ମୌର୍ଯ୍ୟ ଶାସନ ପରେ । ଏହାପରେ ଦେଖାଦେଇଛି 'ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳ', ସମ୍ବଲପୁର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, କଳାହାଣ୍ଡି, ବଲାଙ୍ଗୀର, ରାଏପୁର, ବିଳାସପୁର ଆଦି ଅଞ୍ଚଳକୁ ନେଇ । ଏ ଅଞ୍ଚଳ ଦେଖୁଛି ରାଜା ମହେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଶାସନ ଚତୁର୍ଥ ଶତାବ୍ଦୀରେ; ଶରଭପୁରିଆ ବଂଶର ରାଜତ୍ୱ ପଞ୍ଚମ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ କାଳକୁ, ସୋମବଂଶୀ ଶାସନ ସପ୍ତମ ଶତାବ୍ଦୀରୁ ଏକାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ପାଖାପାଖି । ଦେଖୁଛି ଗଜ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ, ଖଣ୍ଡ ବିଖଣ୍ଡିତ ରାଜ୍ୟ, କେତେବେଳେ ସ୍ୱାଧୀନ ଛୋଟ ଛୋଟ ରାଜ୍ୟ ତ' କେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ରୂପାନ୍ତରିତ କରଦ ରାଜ୍ୟ ରୂପେ ମୋଗଲ ଓ ଇଂରେଜ ଶାସନାଧୀନ ଅବସ୍ଥାରେ । ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଗଢ଼ିବା ଭାଙ୍ଗିବା ମଧ୍ୟରେ ନୂଆଁଖାଇ ପର୍ବ ବଞ୍ଚି ରହିଛି, ସେଇ ପୂର୍ବ ଗୌରବ, ଗାରିମା ନେଇ । ଶିକାର ବିସ୍ତାର, ଜ୍ଞାନର ନୂତନ ଆବିଷ୍କାର,

ସରକାରର ପରିବର୍ତ୍ତନ- ଏହାର ନିଷ୍ଠା, ପବିତ୍ରତା, ବ୍ୟାପକତାରେ କୌଣସି ଆଞ୍ଚ ଆଣିପାରି ନାହିଁ । ଆମେ ଯେତେ ଅଭ୍ୟନ୍ତର ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯିବା, ଯେତେ ଜଙ୍ଗଲଘେରା ପାହାଡ଼ିଆ, ଛୋଟରୁ ଛୋଟ ଗାଁକୁ ଯିବା, ସେଇ ନିଷ୍ଠା, ପବିତ୍ରତା ନେଇ ନୂଆଁଖାଇ ପାଳନର ହର୍ଷ ଉଲ୍ଲାସ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା ।

ନୂଆଁଖାଇ, ମୁଖ୍ୟତଃ ଚାଷ, ଚାଷୀ ମୂଲିଆ ଗ୍ରାମୀଣ ଲୋକଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ପର୍ବ । ଚାଷ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ସହର ଓ ରାଜ୍ୟ, ତଥା ବେପାର ବଣିଜ ସବୁ । ଏଣୁ ନୂଆଁଖାଇ ପର୍ବର ବ୍ୟାପକତା । ନୂଆଁଖାଇକୁ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଗଣପର୍ବ, ଏ ଅଞ୍ଚଳର ସାଂସ୍କୃତିକ ଅଙ୍ଗ କହିଲେ ମଧ୍ୟ କିଛି ରହିଯାଏ, 'ନୂଆଁଖାଇ' ପର୍ବର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଆଣିବାକୁ । ଜାଗର ଯାତ୍ରା (ଶିବରାତ୍ରି), ରଥଯାତ୍ରା, ନୃସିଂହଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଆଦି ପର୍ବପର୍ବାଣିପରି ଏ ପର୍ବରେ ଆତ୍ମମରପୂର୍ଣ୍ଣ ସାଜସଜ୍ଜା, ତୋରଣ, ମଣ୍ଡପ, ଲୋକ ସମାଗମର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥାଏ । ନଥାଏ ହୋମ, ଯଜ୍ଞ ପୁରୋହିତଙ୍କ

ଶ୍ରୀମାନ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ଝାଙ୍କର, ତପସ୍ୱିନୀ ବିହାର, ଖଜୁରଟିକ୍ରା, ବରଗଡ଼, କୋଶଳାଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୁଷ୍ପପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଆବଶ୍ୟକତା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମର, ପ୍ରତ୍ୟେକଘରର ପୁଅ ଝିଅ ଚୁଡ଼ାଚୁଡ଼ା ଯାଏ ତଥା ପରିବାରର ଦୂରଦୂରାନ୍ତର ଜନଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ଓ ସମ୍ପୃକ୍ତିର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼େ । ଘରେ ଏକାଠି ବସି, ଘରର ଲକ୍ଷଦେବତା ପାଖରେ ଅର୍ପଣ କରାଯାଇଥିବା ନୂଆ (ଧାନର) ଚାଉଳ ପ୍ରସାଦ ସହିତ ପିଠା, ମଣ୍ଡା, ଖୁରି, ପୁରି ଇତ୍ୟାଦି ଏକ ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଖାଇବାକୁ ବସିବା, ସବୁ ମନ ମନାନ୍ତର, ଘରୋଇ କଳି ତକରାଳ, ରୁଷା ପୁଲା, ମାନ ଅଭିମାନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗଣ୍ଡଗୋଳର ଅବସାନ ଘଟାଇ । ମିଳନ ଓ ହର୍ଷ ଉଲ୍ଲାସର ଦିନଟା, ଏହା, ଆସେ ବର୍ଷକେ ଥରେ, ଗଣେଶ ପୂଜା ପରଦିନ, ଭାଦ୍ରବ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ପଞ୍ଚମୀ ତିଥିରେ । କୌଣସି ଗାଁରେ କୌଣସି ଗୋଟାଏ ଘରେ, ଅସୁବିଧା ଥିଲେ ଗାଁଟା ଯାକ ନୂଆଁ ଖାଆନ୍ତି ଅନ୍ୟ ଦିନ । ଏହା ସୁଚାଏ, ଏକତା । ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳରେ କେତେକ ନୂଆ ଖାଆନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପରମ୍ପରାକୁ ନେଇ ଦଶମୀ ଦିନ ।

ଏହି ଦିନ, ଶାତର ପ୍ରାବଲ୍ୟ ଆସି ନଥାଏ, ବର୍ଷାର ପ୍ରକୋପ କମି ଯାଇଥାଏ, ଗାଁ ଦାଣ୍ଡ ଆପାତତଃ ଶୁଖିଲା ଥାଏ, ଖେଳକୁଦ କରିବାକୁ, ନୂଆଁଖାଇ ଭେଟଘାଟ୍ ହେବାକୁ । ଶସ୍ୟ ବାଜର ପ୍ରଥମ ଅମଳ ଘଟିଥାଏ, ହୋଇପାରେ ଗୁରୁଜି ଆଟ୍ଟାଧାନ; ଘର ବାଡ଼ି ବଗିଚାରୁ ମିଳୁଥାଏ ପନିପରିବା, ବନ୍ଧ ପୋଖରୀରେ ପାଣି ଭରିଥାଏ, ବିଲ ବାଡ଼ି ବଣ ପାହାଡ଼- ସବୁ ଆଡ଼େ ସବୁଜିମା, ପ୍ରକୃତିର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବଡ଼ି ଯାଇଥାଏ, କାଶିତଣ୍ଡା, ଟଗର, ବଉଳ, ଚମ୍ପା, କାମିନୀ,

ଶେଫାଳି ଆଦି ଫୁଲର ଶୋଭାରେ ଓ ମହକରେ ମଣିଷର ମନରେ ଭରିଥାଏ ହର୍ଷ ଓ ଉଲ୍ଲାସ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସମୟ ନୂଆଁଖାଇ ପର୍ବ ପାଳନ ପାଇଁ । ଘର ଦ୍ୱାର, କାନ୍ଥ ବାଡ଼ରେ ଚୂନ ମାଟି ଲିପାପୋଛା ହୋଇଥାଏ, ଘରର ଆସବାବସବୁ ସଫା କରାଯାଇଥାଏ ଖଟ ପଲଙ୍କ ଲୁଗାପଟା ସହ । ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ ପିଲା ଛୁଆମାନେ ମଧ୍ୟ ନୂଆ ଲୁଗାପଟା ପିନ୍ଧନ୍ତି, ଗାଁ ଗାଁ ରେ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ, ନାଚ, ଗୀତ ହୁଏ ଓ ବଡ଼ ମାନ୍ୟାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ସଭିଏଁ ଯଥାମାନ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି । ନୂଆଁଖାଇର ଠିକ୍ ପରେ ପରେ କୁରୁମ୍ଭ ମଧ୍ୟରେ ସଭିଏଁ ବାପା, ମା'ଙ୍କୁ, ଅଜା ଆଉକୁ ପ୍ରଥମରେ ବଡ଼ମାନଙ୍କୁ, ସାନମାନେ ଗୋଡ଼ ତଳେ ପଡ଼ି ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରି ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଆନ୍ତି ଓ ପରେ ପରେ ଏ ସବୁ ଘଟେ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଗହଣରେ, ଗାଁରେ ମୁରବା ଓ ବୟସ୍କ ମାନ୍ୟାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ଆଗରେ । ଶିଷାଚାର, ଉଦ୍ରାମି, ଶୃଙ୍ଖଳାର ଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଆଣେ ନବାନୁ ପର୍ବ, ଯାହାକି ଧାରେ ଧାରେ ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ଦୁର୍ଲଭ ହେବାକୁ ଯାଉଛି ।

ମନେପଡ଼େ ନୂଆଁଖାଇ ମୋ' ଗାଁର, ମୁଁ ପଢୁଥାଏ ଚତୁର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀରେ ୧୯୪୭ ମସିହା । ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ନୂଆଁଖାଇର ଆଠ ଦଶ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଗ୍ରାମସଭା ବସିଥାଏ, ନୂଆଁଖାଇ ପାଳନ କରିବାକୁ ଓ ଗାଁର ଅଭାବ ଅସୁବିଧା ଶୁଣିବାକୁ । ଗାଁରେ ଗୌଡ଼ିଆ ଓ ଜମିଦାର ଶାସନ ଉଠି ନଥାଏ ଯଦିଓ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଥାଏ । ଗଡ଼ଜାତମାନଙ୍କରେ ରାଜାମାନେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଆନ୍ତି । ଗାଁର, ଉମୁରା (ଅନେକ ଗାଁରେ ଗୌଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ଉପରେ ବଡ଼) କହୁଥାନ୍ତି,

ଯଦି କାହାର ଘରେ କିଛି ଅସୁବିଧା ଥାଏ, ସେ ନେଇପାରେ ଧାନ, ଚାଉଳ, ମୁଗ, ବିରି ଆଦି ତାଙ୍କ ଘରଠାରୁ (ମାଗଣା), ଯେମିତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘରେ ପିଠା ପଣା ସହିତ ଆନନ୍ଦରେ ପର୍ବ ପାଳନ କରାଯାଏ । ଏ ଥିଲା ପ୍ରଜା ପାଳନର ଏକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସେତେବେଳେ । କେତେଜଣ ତାଙ୍କ ଅସୁବିଧା ଗାଁ, ସଭାରେ କହିଥିଲେ ଏବଂ ସେସବୁ ପୂରଣ ହୋଇଥିଲା ଉମୁରାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା । ଆମେ କେତେକ ପିଲା, ତାଙ୍କ ଆଖି ବାଡ଼ିରୁ ଆଖି ଭାଙ୍ଗି କୁଟି ଖାଉଥାଉଁ ଓ ସେ କଥା ଜଣେ କିଏ ସଭାରେ କହିବାରୁ, ଗାଁର ଉମୁରା କହିଲେ, ପିଲାମାନେ ତାଙ୍କ ଆଖିବାଡ଼ିରୁ ଆଖି ନ ଖାଇବେ ତ ଆଉ କାହା ବାଡ଼ିରୁ ଖାଇବେ ? ସଭାରେ ଏ ଉତ୍ତରରେ ଖୁସିରେ ଲହରି ଖେଳିଥିଲା ।

ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ଆହୁରି ଅନେକ ପର୍ବ ଅଛି ତା'ର ସ୍ମୃତିରେ ନେଇ ଯଥା ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ପୁଅ ଜାଉଡ଼ିଆ, ଭାଇ ଜାଉଡ଼ିଆ, ରଥଯାତ୍ରା, ବାହୁଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି । ସେସବୁ ପର୍ବପର୍ବାଣିକୁ ଘରର ସମସ୍ତେ, ଦୂରଦୂରାନ୍ତରୁ ଆସି ଏକାଠି ହୋଇ ନପାରନ୍ତି, ଯେମିତି ଏକାଠି ହୁଅନ୍ତି, ଏକ ସାଥରେ ବସି ଏକ ସମୟରେ ସଭିଏଁ ଖାଆନ୍ତି ନୂଆଁଖାଇରେ । ଏଣୁ 'ନୂଆଁଖାଇ'ର ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ଓ ମହାନତା ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ । କେହି ଏ ଦିନ ଭୋକିଲା ରହି ନଥାଏ, ଅନ୍ତତଃ ବର୍ଷକରେ ଥରେ ।

■ ପୂର୍ବତନ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ବରଗଡ଼
ଭ୍ରାମ୍ୟଭାଷ-୮୦୧୮୯୮୪୯୯୭
(ଲେଖକଙ୍କ କିଛି ସ୍ମୃତି କିଛି ଅନୁଭୂତ
ପୁସ୍ତକରୁ ଆନୀତ)

<p>ବିଚାରଣୀୟ</p>	<p>—ବିଶ୍ୱାସୀ ବଢ଼ି—ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକର ବିଚାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଓ ଅଭିମତ ଲେଖକଙ୍କ ସ୍ୱକୀୟ ମତ । କୋଷଳା ଲେଖାମାନଙ୍କରେ 'ସ', 'ଶ' ଓ 'ଷ' ର ପ୍ରୟୋଗ, 'ଲ', 'ଳ'ର ପ୍ରୟୋଗ, 'ଯ', 'ଜ'ର ପ୍ରୟୋଗ, 'ଇ'କାର, 'ଈ'କାର ଓ 'ଉ'କାର, 'ଊ'କାରର ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛିଟା ମତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଥିବାର ଅନୁଭବ ହୁଏ । ସପକ୍ଷ ଓ ବିପକ୍ଷରେ ଯୁକ୍ତି ରହିଛି ଓ ରହିବା ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ସ୍ୱାଭାବିକ ମନେହୁଏ । —ବିଶ୍ୱାସୀ ବଢ଼ି— ଏପରି ଏକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲେଖକଙ୍କ ଲେଖାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇ ଲେଖାନୁରୂପା ପ୍ରକାଶିତ କରିବ । ଆମେ ଆଶାବଦୀ ଯେ ସମୟକ୍ରମେ କୋଷଳାଞ୍ଚଳର ଜ୍ଞାନୀ, ଗୁଣୀ, ସାହିତ୍ୟିକ, ଭାଷାବିତ୍ ଓ ଆଲୋଚକମାନେ କୋଷଳା ଭାଷାରେ ଏପରି ଅକ୍ଷର ଓ ମାତ୍ରା ପ୍ରୟୋଗରେ ଏକ ସର୍ବସମ୍ମତ ମାନକରେ ଉପନୀତ ହେବେ । ତେଣୁ ପାଠକ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକରେ ଉପରେକ୍ତ ପ୍ରକାରର ପ୍ରଭେଦ ବା ଅସଙ୍ଗତିଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ବିବାଦରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେବେ । — ପ୍ରକାଶକ</p>
------------------------	---

ଇରଫାନ ମୋହମ୍ମଦ, ଖଡ଼ିଆଳ

“ଜୀବନ ଥିଲେ ଜିବକା” ବଲି ମୁରୁଛି ଆସିଲେ ଗାଁର ମୈତ୍ର
ମୁମ୍ବଇ ମହାନଗର ପୁଷ୍ପବାର ଲାଗି କୁଟୁମ୍ବର ପେଟ ।
“ଅରେ ଧକ୍ ନାଲ ପରେ ଚିହ୍ନ ନାହିଁ” ବାହା ମାଜଲେ ଯା’କେ ଯେତେ ନୋଟ ।
ଟେମ ଜାନି ଖଟ ଆର ଜହ ଟଙ୍କା ଚାହୁଁ ହେଲେ ପାର୍ଟି ଟାଙ୍ଗମ ଯୁତ ।
ବିଜୁତି କାମ ଚାଲିଲେ, ରୋଜଗାର ମିଳୁଛି ବାର ମାସ ଯାକେ ଯେତେ ।
ସବକର ମନ ଥିଲା ଏସୁର ନୂଆଖାଇ ନେ ଗାଁ କେ ଯିବାକେ,
ପରୁ ପରିହାର ବାରିର ଏସୁରୁ ଇନ୍ଦର ଠକ୍କା ତରାକଟା ଜମିନ ପଡ଼ିଆ ପଡ଼ିଲା,
ଗଜ ବାହାଲ ରୋପା ଚଳିଲା ବେହେଲି ଦୁହୁଲି ସରଗ ଆସିଲା ଜମିନ ପଡ଼ିଆ ପଡ଼ିଲା
“ଆଜିର ଉନା କାଲିର ଉନା ବାଜି ଗଲାଣା ଠୁକେର କୁନା” ବାରିର-
ଏସୁର ଉନା ପରୁ ପରିହାରର ଉନା କିଶାନର କ୍ଷତି କେନ କରବା ଉରନା ।
ତାଷିର ମୁରୁସି ଟେକନା ଆସ ଜମିନ ସେ ଜମିନର କ୍ଷତି ବରଷାନି କେତେ ସହେବା କିଶାନ,
ବଛରେକର ମର୍ତ୍ତିର ଝାକ ତିନ ନୁନ ପାଁଟ ବଛର ଲାଗସି କ୍ଷତିପୁରଣ
ଫେର ଧୋଇ ମର୍ତ୍ତି ଅଧା ମର୍ତ୍ତିର ଲାଗ ଉଧାର ବୋଝ ଟେଙ୍ଗରା ଲଦି ହେସି କିଶାନ ।
କିଶାନର ପଡ଼ିଆ ପୋ ସରକାରି କୁଲି ଭୂତି କାମ ଲାଜେ ଶରମେ କରବା କେତେ ଦିନ,
ପାଞ୍ଚ ଲୋକକେ ଖେତେ କାମ କରାବାର ଲୋକ ବିଦେଶେ ଖଟି କାଟି ନେଉଛେ ଦିନ ।
ଟଙ୍କା ବାହଲେ ଘରର ଲୋକେ ଏ.ଟି.ଏମ୍.ନ୍ ଟଙ୍କା କାଢ଼ି ତଲେଇ ନଉଛନ ଦିନ,
ନୂଆଖାଇନେ ବି ହେବା ଟଙ୍କା ପଠାଲେ କାନ୍ଦିକୃତି ନୂଆ ଫଳ ଖାଇ କାଟବେ ଦିନ ।

ଦଶ ବଛର ତଳେ ସମାଜସେବା ଜଗଦିଶ ପ୍ରଧାନ ହୁମେ ପି: ସାଲନାଥକେ ବେହେରନ ପରେ ପଚାରିଥିଲି “Everybody wants a good drought” ଚହିର ନାଁ ଦେଲ ଯେ କିଶାନ ମନକେ କାଏଁ ଲାଭ ହେବା ଯେ ସେମାନେ ଉଲ ମର୍ତ୍ତି ଗୁଟେ ଚାହେଁବେ ? ଆର କେତେ କଥା ଶୁନିଲା ଉତାରେ କହେଲେ “ମୋର ଭୁଲ୍ ହିଲେ ମୋର ସାଙ୍ଗେ ଥିଲା ଲୋକ ଯାହା ଦେଖାଲେ କହେଲେ ଲେଖିଦେଲି । ଭୁଲ୍ ସୁଧାର ଜରୁବି” । ମୁମ୍ବଇନେ ତାକର ଠାନ୍ ଠିକନା ଜାନି ଥିଲେ ଭେଟ୍ ହି କରି ମୋର ଅବସ୍ଥା ଦେଖେଇ ଥିତି, “ଆସକ ବଡ଼ କିଶାନର ଅବସ୍ଥା ବି.ପି.ଏଲ. କାଡ଼ିଧାରୀ ଠାନ୍ନୁ ହିନମାନ୍ ହେଲାନା” କହିଥିତି । ଇନ୍ଦର ବୈରି, ସରକାର ବୈରି, ନୂଆ ନୂଆ ନିୟମ କାନୁନ ବୈରି; ଗଲା ବଛର ଜନ୍ମସ୍ଥରେନ୍ ଟଙ୍କାର ଦେଖାନାଲ୍ କି ତାଷର କ୍ଷତିପୁରଣ ଟଙ୍କା ମିଳି ନେଇ ଏସୁର ଜନ୍ମସ୍ଥରେନ୍ ପଲିସିନେ ଯହ ଗୁନା ଟଙ୍କାର ବୁଦ୍ଧି, କେନ୍ନୁ ଟଙ୍କା ଆନି କିଶାନ ଦେସି । ଅଧା ମର୍ତ୍ତି ହେଲେ ବି ଜନ୍ମସ୍ଥରେନ୍ ପଲିସି ଟଙ୍କା ଭଡ଼ି ଯାଏସି, କମାନି ନିଜର ରକ୍ଷା ଲାଗି ଗଲା ତିନ ବଛରର ପସଲର ଆମ୍ବାନା ହିସାବ ଦେଖିସି; ଲାଗ, ଉଧାର, ଗହନା ପାତି କରି ଜନ୍ମସ୍ଥରେନ୍ ପଲିସି ଟଙ୍କା ଜମା କଲାଟା ବୁଡ଼ି ଯାଏସି ।

“ଯଥା ଗଡ଼ଲା ଜୀବନକେ ଆସ ଉପାସ କରି ଜାଁବାର କଥା
ସରକାର କେତେ ଲୋକକେ ପୁଷ୍ପବା ନିଜର ସୁବିଧା ନିଜେ କରବାର କଥା”,
ଇଟା ମୁଇଁ ନିରାଶେ ହତାସେ ନାଲ୍ କହେବାର ସରକାରର ଇଛାର କଥା,
“ନାଗରିକ ଅଧିକାର ହାସଲ ନାଲ୍ କରିପାରଲେ ଭାଗ୍ୟ କେ ବୋଷ ଲଦବାର କଥା,
କଥା ହିଲୁଁ ଗାଁକୁ ନୂଆ ଅରନ୍ ଆରୁ ଚିହିରା ପିଠା ଧରିକରି ଲୋକ ଆସବେ
ଇଠାନେ ମନାମୁଁ ପଞ୍ଚମି ତିଥିନେ ନୂଆଖାଇ ତିହାର,
ଛୁମର ପାସର ଓଡ଼ିଶା, ଛତିଶଗଡ଼ର ଲୋକ ଠୁଲ-ଠାଲ୍ ହି କରି ମିଶି ଭିରି ନୂଆ ଅରନ୍ ଖାଏମୁଁ”
ସୁହାର ଭେଟ, ନଟାଡେଗା, ଭୋଜିଭାତି ସବୁ ହେବା ମାତର ନାଲ୍ ଆସ
ଆମର ଗାଁର ମାଏଟ, ଦେ ଦେବତା, ଭୁମା ମାନକର ପୂଜାପାଠର ବେଭାର;
ଆରୁ ନାଲ ଦେଖିପାରୁଁ ସମ୍ବଲପୁରା ଶାଢ଼ୀର ଉତ୍ସନା ଭିତରୁ
ଝି ବହ ମନକର ଗଦ୍ ଗଦ୍ ମୁହର ମୁସକି,
ମହ ମହ ମହକୁ ଥିବା ତେଲ ଅତରର ବାସନା ଯଉଥିବା ଚହଟି,
ନୂଆ ନୂଆ ରଙ୍ଗ ବିରଙ୍ଗ କପଡ଼ାନେ ପିଲାଟୁକେଲ୍ ମନକର ଗହକି ।

■ ଖଡ଼ିଆଳ ଜିଲ୍ଲା : ନୂଆପଡ଼ା

ଭ୍ରାମ୍ୟଭାଷ - ୮୭୭୩୨୨୯୦୩୫

ଶ୍ରୀମାନ ସୁନୀଲ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ନବଜୀବନ ଚିକିତ୍ସାଳୟ, ରାଜଲି, ବରଗଡ଼, କୋଶଲାଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ମନୋରଞ୍ଜନ ସାହୁ

ବରଗଡ଼ ସହର ନିକଟସ୍ଥ ସିମେଣ୍ଟ ନଗର । ପୂର୍ବତନ ହାରା ସିମେଣ୍ଟର ଜନ୍ମସ୍ଥଳ । ଗାଁ ନୁହେଁ କି ସହର ନୁହେଁ । ପୁରାପୁରି ନଗରଟିଏ । ଅଧିବାସୀ ବୋଇଲେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ସିମେଣ୍ଟ କାରଖାନାର ଅଫିସର, କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ଶ୍ରମିକ । ପ୍ରାୟ ୧୦ ଶତାଂଶ ଥିଲେ ଅଣଓଡ଼ିଆ, ୨୦ ଶତାଂଶ କୋଶଳିଆ, ବାକି ତକ ଅନୁଗୋଳର ସେ ପାଖର । ଏଠିକାର ହାଇସ୍କୁଲରେ ମୁଁ ଥିଲି ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ୨୦ ବର୍ଷ । ୧୯୮୨ - ୮୩ ବେଳର କଥା । ସଂସ୍କୃତ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଗୁରୁତର ଅଭିଯୋଗଟିଏ ଆସିଲା । ତହିଁରେ ସତ୍ୟତା ଥିବା ଅନୁଭବ କଲେ ସେତେବେଳର କାରଖାନାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ । ତବିଶ ଘଣ୍ଟା ଭିତରେ ସେ ମହାଶୟକୁ ବହିଷ୍କାର ଆଦେଶ ଦେଇଦେଲା । ସ୍କୁଲ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଭିତରେ ସେଇ ଜଣକୁ ଛାଡ଼ି ବାକି ସମସ୍ତେ କୋଶଳିଆ । ସେ ଜଣକ ଥିଲେ କଟକିଆ । ଆଉ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ତାଙ୍କ ଟାଣ ବେଶି । ତାଙ୍କର ଜାତି ଭାଇମାନେ ଥିଲେ କାରଖାନାର କର୍ମଚାରୀ । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ପ୍ରଚାର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା ସ୍କୁଲରେ ଏକମାତ୍ର କଟକିଆ ହୋଇଥିବାରୁ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ କେହି ସହୁ ନାହାନ୍ତି ଏବଂ ହେଡ଼ମାଷ୍ଟର ନିଜେ ସମ୍ବଲପୁରିଆ ହୋଇଥିବାରୁ ଆଞ୍ଚଳିକ ବିଦ୍ବେଷ ହେତୁ ତା' ବିରୋଧରେ ମିଥ୍ୟା ଅଭିଯୋଗ ଆଣି ତାଙ୍କୁ ବହିଷ୍କାର କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ପୁରା ଶ୍ରମିକ ଯୁନିଅନ ମାଡିଲା । ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଧୁରଧୁର ମାରମାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜନରବ ହେଲା । ଏକ ସମ୍ବଲପୁରିଆ ବିଦ୍ବେଷି ଫିଲିଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସିମେଣ୍ଟ ନଗରକୁ ଗ୍ରାସ କରିଗଲା । ସମସ୍ତ ଉପକୃଳିଆ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଜଣେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସପକ୍ଷରେ ଲଢ଼େଇ କରୁଥିବା ବେଳେ ସେତେବେଳେ

କେହି କୋଶଳିଆ ମୋ ପାଖକୁ ଆସି ନଥିଲେ ବରଂ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ହରିବୋଲ ହୁଳହୁଳି ଦେଇ ଉଦ୍ବେଗ କାର୍ତ୍ତନରେ ମାଡିଲେ । ଏହାର କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ନିଜ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ । କର୍ମଚାରୀ ତ, ଯଦି ତାଙ୍କର ପାଳିଆ ନ ଧରିବେ କାଲେ ଯୁନିଅନବାଲା ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅସବୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଦାଉ ସାଧୁବେ । ଏଠାରେ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ବଲାଙ୍ଗୀରର ବିଜୟାନନ୍ଦ ବହିଦାର, କାରଖାନାର ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ଅଫିସର ସ୍ୱତଃ ମୋ ପାଖକୁ ଆସି ସବୁ କଥା ବୁଝି ନିଜ ଭାବରେ ନିଜେ ଅଟଳ ରହିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ସେଇ ମହାଶୟଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କୋଶଳିଆଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖ ଦର୍ଶନରେ ସୌଭାଗ୍ୟ ମୋର ସେତେବେଳେ ଘଟିନାହିଁ । ମନେ ଅଛି ତାଙ୍କର ବାକ୍ୟ, “କଟକିଏକୁ ଛଟକି ଦେଉନ୍”, “No reaction please” ।

ଗୋଟିଏ ବର୍ଷପରେ ସେଠି କୋଉଠି ଏକ ନୂଆଁଖାଇ ଭେଟଘାଟ କରିବା ପାଇଁ କୋଶଳିଆ ମାନେ କୁଆଡେ ଏକତ୍ରିତ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଦୁଇଜଣ ମୋ ପାଖକୁ ଆସି ସେ ବିଷୟରେ କହି ମୋ ସହେଯୋଗ ଲୋଡିଲେ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସପା ସପା ଶୁଣାଇଦେଲି । ମେରୁଦଣ୍ଡହୀନ ତମ ଭଳି ଲୋକଙ୍କୁ ମୁଁ ସମ୍ବଲପୁରିଆ ଭାବେ ଗଣନା କରେନା, ତମ ଆଖି ଆଗରେ ଯଦି ମୁଁ ଏକା ଏକା ବିଜୟ ପତାକା ଉଡାଇ ପାରୁଛି, ତମର ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡିବି କାହିଁକି ? କାହିଁ, ଗତବର୍ଷ ଯେତେବେଳେ ସମ୍ବଲପୁରିଆ-କଟକିଆ ଫିଲିଂରେ ଏହି ନଗର ଉଡୁଥିଲା ସେତେବେଳେ ତ କାହାରି ଶ୍ରୀମୁଖ ଦର୍ଶନ

ପାଇଲି ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଲାଞ୍ଜକୁ ଆଉଁଷୁ ଥାଅ ସୁଖରେ ରହିବ । ସତକୁ ସତ ତାଙ୍କ ଲାଞ୍ଜ ଆଉଁଷି ଆଉଁଷି ସେମାନେ ସୁଖରେ ରହିଲେ । ନୂଆଁଖାଇ ଭେଟଘାଟ କରିବାର ସାହାସ ବି କଲେ ନି । ବିଳମ୍ବରେ ହେଲେ ବି, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କୋଶଳ ରାଜ୍ୟ ଗଠନ ସୁନିଶ୍ଚିତ । ଏହା ହେବ କେତେକ ସତେତନ ସକ୍ରିୟ ନିଷ୍ଠାପର କୋଶଳବାସୀଙ୍କ ଅଧିବସାୟର ଫଳ । ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ଅନ୍ୟାୟର ବିରୋଧରେ ମୁହଁ ଖୋଲିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ତହିଁରେ ତୁଣିବାନ୍ଧିବା ଓ ଲାଞ୍ଜ ଜାକି ଆଡ଼େଇ ହେବା ନିରୋଳ କୋଶଳିଆର ଲକ୍ଷଣ ନୁହେଁ ।

ଆହା ମୋ ଦେଶ ଓଡ଼ିଶା ହୋ ଆହା ମୋ ଦେଶ ଉତ୍କଳ

ଯେ ଦେଶର ଯେତେ କଳା କାରବାର ଦିଶୁଥାଏ ଜଳ ଜଳ ହୋ ସେହିତ ଦେଶ ଉତ୍କଳ ॥

ଆହା ମୋ ଦେଶ ଉତ୍କଳ ହୋ ଆହା ମୋ ଦେଶ ଓଡ଼ିଶା

ଏ ଦେଶେ ଓଡ଼ିଶ ଅଭାବ ନାହାନ୍ତି ଅଭାବ ନାହାନ୍ତି ମଣା

ପ୍ରବଳ ଓଡ଼ିଶ ମଣା ॥

ଆହା ମୋ ଦେଶ ଓଡ଼ିଶା ହୋ ଆହା ମୋ ଦେଶ ଉତ୍କଳ

ମଣା ଓଡ଼ିଶରୁ ନିଷ୍କାର ପାଇଁ କି ଶୁଭେ କୋଶଳ କୋଶଳ ହୋ

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟ କୋଶଳ ॥

କୋଶଳର ମଞ୍ଜିସିନା ଏଇଠି, ପାଣିପାଗ ଆସୁଛି ସେଇ ସମୁଦ୍ର ଆଡୁ । ଏକ ଉଦାହରଣ । ମୁଁ ଥାଏ ସେକେଣ୍ଡାରୀ ବୋର୍ଡ ସିଲାବସ୍ କମିଟି (ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟ) ର ଏକ ମେମ୍ବର । ସେଥର ଅଷ୍ଟମ, ନବମ, ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀର ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ବଦଳିବାର

ଥିଲା । ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଏକ ଏକ ମେନ୍ଦର ଭାବରେ କୋଶଳର କେତେଜଣ କରି ଲେଖକଙ୍କ ଲେଖା ସ୍ଥାନିତ କରିବାତ ପୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲି । ପ୍ରଥମେ ସଭାରେ ଆଲୋଚନା ହେଲା ନବମ ଶ୍ରେଣୀ ଅତିରିକ୍ତ ସାହିତ୍ୟ (ଗଳ୍ପ ଓ ଏକାଙ୍କିକା) ବିଷୟରେ । ତହିଁରେ ସ୍ଥାନିତ କରିଥିଲି ଶ୍ରୀମତୀ ଗାୟତ୍ରୀ ସରାଫଙ୍କ ଏକ ଗଳ୍ପ । ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏ ଜଣଙ୍କ ପାଇଁ ସୁବିଧା କରି ଯୋଡ଼ା ଯାଇଥିବା ଲମ୍ବା ଟେବୁଲର ମଝି ପାଖରେ ବସିଥାଏ ମୁଁ । ମୋର ବିପରୀତ ପାର୍ଶ୍ୱରେ କଟକ କ୍ରାଏଷ୍ଟ ନା ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ କଲେଜର ଏକ ଓଡ଼ିଆ ଅଧ୍ୟାପକ ଡକ୍ଟର ନୃ ସିଂହ ଷଡ଼ଙ୍ଗା । ଗଳ୍ପ ବିଭାଗର ଲେଖକ ଲେଖକଙ୍କ ତାଲିକା ଦେଖି ସେ ବଡ଼ ବିଦ୍ରୁପାତ୍ମକ ଭଙ୍ଗାରେ କହି ଚାଲିଲେ, “ଏଇତା କ’ଣ ଗାୟତ୍ରୀ ସରାଫ ! କିଏ ଏହି ଗାୟତ୍ରୀ ସରାଫ ? ଜାଏ ପୁଣି ହଠାତ୍ କୋଉ ଓଲିଆରୁ ଗଜା ହେଲା ? କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ଅଧ୍ୟାପକ ଜୀବନରେ ଯୋଉ ନାଁ କେବେ ଶୁଣି ନଥିଲୁ, ଏବେ ସେଇ ନାଁଟା କୁଆରୁ ଧସେଇ ପଶୁଛି !”

ଯେହେତୁ ସେ ବାଚାଳ ଅନର୍ଗଳ କହିଚାଲିଥାଏ ମୁଁ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି କହୁନଥାଏ, ମାତ୍ର ସେତେବେଳକୁ କ୍ରୋଧରେ ମୋ ମୁହଁର ଅବସ୍ଥା କେମିତି ହେଉଥାଏ ତାକୁ ଠିକ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥାନ୍ତି ତାକୁ ଲାଗିକରି

ବସିଥିବା ତକ୍ତର ତକ୍ତଧର ବିଶ୍ୱାଳ । ତେଣୁ ଏକ ଅପ୍ରୀତିକର ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଏତାଭବା ଭବେଶ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ସେ ଫିସ୍ ଫିସ୍ କରି ବୁଝାଇବା । ଭବେଶ୍ୟରେ କହିଲେ, “ନାଜିମ, ଗାୟତ୍ରୀ ସରାଫ ଜଣେ ଉଚ୍ଚ କୋଟୀର ଗାନ୍ଧିଜୀ, ସେ ବହୁଦିନରୁ ଅନବରତ ଗଳ୍ପ ଲେଖୁ ଆସୁଛି । ତା’ର ଏତେ ଖଣ୍ଡ ଗଳ୍ପ ସଂକଳନ ପ୍ରକାଶ ପାଇସାରିଛି । ବିଭିନ୍ନ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିମାସରେ ତା’ର ଗଳ୍ପ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଛି । ସେ ଅନେକ ସମ୍ମାନ ଓ ପୁରସ୍କାର ପାଇସାରିଲଣି । ସେ ବଲାଙ୍ଗିରର ଝିଅ ! ଶିକ୍ଷୟତ୍ରୀ ।”

ଏତକ ଶୁଣିବାପରେ ସେ ମୁହଁର ବିବେକ ଉଦୟ ହୁଅନ୍ତା ସିନା, ଅସଲ କଥାପଦକ ଉଦ୍‌ଗାରୀ ପକାଇଲା - “ହଁ ମ, ଆଉ ସେ ବଲାଙ୍ଗିର, ସମ୍ବଲପୁର । ସେମାନେ ପରା କଅଣ ଗୋଟାଏ କୋଶଳ କରୁଛନ୍ତି । କରନ୍ତୁ ସେଇ କୋଶଳ, ସେଇ କୋଶଳରେ ସେମାନେ ତାଙ୍କର ବତିମା ଦେଖାଉଥାନ୍ତୁ ।”

ଏତକ କଥା ଶୁଣି ଆଉ କ’ଣ ସମ୍ଭାଳି ହୁଅନ୍ତା ? ଏତେ ସମୟ କ୍ରୋଧକୁ ଚାପିରଖୁଥିଲି ବୋଲି ତାହା ସ୍ୱଭାବତଃ ବିସ୍ଫୋରଣର ରୂପ ନେଲା ଏବଂ ସାମାନ୍ୟ ଅଶ୍ୱାଳ ବ୍ୟଞ୍ଜକ ଶବ୍ଦାବଳୀ ସହ ମୋର ପ୍ରତିବାଦର ଉଦ୍‌ଗାରଣ ହେଲା । ଯୁକ୍ତି ତର୍କ ବାଦାନୁବାଦ ଓ ହୋହଲ୍ଲା ହେତୁ ସେଦିନ

ସଭାକାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ମରିତ ହେଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିନ ସେଇ ଖଣ୍ଡଯୁକ୍ତର ପୁନରାବୃତ୍ତି । ବାକିମାନେ ଯେ ସେହି ଷଡ଼ଙ୍ଗାକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିଲେ ତାହା ନୁହେଁ ମାତ୍ର ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ତାକୁ କେହି ବିରୋଧ କଲେ ନାହିଁ କି ନିନ୍ଦା କଲେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଏକା ଅଭିମନ୍ୟୁ ପ୍ରତିବାଦ ସ୍ୱରୂପ ସେ ସଭାକୁ ତୀବ୍ର ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ଚାଲିଆସିଲି ଯେ ‘ନ ଗଙ୍ଗାଦତ୍ତ ପୁନରେତି କୂପମ୍’ । ବିରାଟ ପ୍ରତିବାଦ ପତ୍ରଟିଏ ପଠାଇଦେଲି ବୋର୍ଡ଼କୁ ।

ଓଡ଼ିଶାର ମଣ୍ଡା ଓ ଓଡ଼ିଶାଙ୍କ ଅତ୍ୟଧିକୃତି ଏଇୟା । ଫିଲିଂ ର ଆରମ୍ଭ ସେଆତୁ । ଆମକୁ ହାନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବାର ଏକ ଦୃଶ୍ୟ ମାନସିକତା ବସା ବାନ୍ଧିଛି ସେମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡଭିତରେ । ଏହାରି ବିରୋଧରେ ଲଢ଼ିବାପାଇଁ କୋଶଳବାସୀଙ୍କ ସଶକ୍ତ ମାନସିକ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଦରକାର । ବିଳମ୍ବରେ ହେଲେବି କୋଶଳ ହେବ । କୋଶଳ ବାସୀ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳବାସୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଏବେ ଓ କେବେ ମଣ୍ଡା ଓଡ଼ିଶା ଆଚରଣ ନ କରନ୍ତୁ ।

ମଣ୍ଡା ହୋଇଲେ ଚୁଟିଆ ହୋ ଓଡ଼ିଶା ହେଲେ ଢେକୁନ, କୋଶଳିଆ ମଣ୍ଡା ଓଡ଼ିଶା ମାନଙ୍କୁ କିଏ ସେ ଦେବ କେଁତାନ ହୋ ଖାଲି ବଢ଼ାନ ବଢ଼ାନ ॥

■କୋଶଳ ନଗର, ତାଙ୍ଗ, ବରଗଡ଼
ଭ୍ରାମ୍ୟଭାଷ-୯୯୩୮୧୧୨୨୧୫

ପ୍ରତିଭା ପରିଚୟ

ଓଡ଼ିଶାର ପଶ୍ଚିମାଞ୍ଚଳର ଯେଉଁ ମହାନ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱମାନେ ଅତରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ତରରେ, ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ତଥା ରାଜ୍ୟସ୍ତରରେ ସାହିତ୍ୟ କଳା, କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ, କ୍ରୀଡ଼ା ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଲାଭକରିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ସେହି ସମ୍ମାନର ବିବରଣୀ, ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିଚୟ, ଠିକଣା ଫଟୋ ଓ ପ୍ରଶସ୍ତିର ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଉଛି । ଆପଣଙ୍କର ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଆମର ମାଟିର ଲବ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କର ସ୍ମୃତିକୁ ପୁନର୍ବାର ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ଜାତୀୟମାନ କରିବାରେ ଓ ସଂକଳିତ ରୂପରେ ପ୍ରକାଶିତ କରିବାରେ ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ଜଣେ ଜଣେ ମହାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବରଣୀ

-ପ୍ରକାଶକ

ଶ୍ରୀମାନ କାହ୍ନୁ ଚରଣ ଦାଶ, ରାଧାରାଣୀ ବିହାର, ବରଗଡ଼, କୋଶଳାଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଆମେ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଗର୍ବିତ

ଦିବ୍ୟ ଶଙ୍କର ପାଣିଗ୍ରାହୀ

“ଲିଟି ଉଡ଼େ ଫୁରୁ ଫୁରୁରେ ମୋର ନାମ ଟେକାରୁ”

√ ଫକୀର ପଟ୍ଟନାୟକ ତା ୨୭/୦୫/୧୯୪୨ ମସିହାରେ ସୋନପୁର ସହରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଗୋଡ଼ା ଘାଟପଡ଼ା ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ ସ୍ଥାନ । ସେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପିତାଙ୍କ ନାମ କୃପାସିନ୍ଧୁ ପଟ୍ଟନାୟକ । ସେ ଓଡ଼ିଆ ସଂଗୀତ ଓ ସମ୍ବଲପୁରୀ ଗୀତର ଗାୟକ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଗୀତବା ସ୍ଵର ଓ ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରଣର ନୂତନ ଶୈଳୀ ଥିଲା । ସେ ୧୯୬୪ ମସିହାରେ ସମ୍ବଲପୁର ଆକାଶବାଣୀର ସ୍ଵାକୃତି ପ୍ରାପ୍ତ କଳାକାର ହୋଇଥିଲେ । ସେ ସମ୍ବଲପୁର ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଅଫିସରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ।

ମାଲେଶିରୀ ଦେବୀ ସ୍ମୃତି, ନାରାୟଣି ବାବୁଛେ ରାଇଁ ଝାଲିଁ, ସମ୍ବଲପୁରର ଜେମାମଣି, ମା ରୁଆ ନା ଦେଲେ ଫକୀର, ମାଁଠାନ୍ କିଏ ବଡ଼ ଲସଂସାରେ....., ରାଧା ମାଳିହେଟ କୁଷ୍ଠ ମୁଦାଲା....., ଲବଙ୍ଗଲତା ମୋର ଗଜମୁକୁତା....., ଗଲା ରାତି ଝୁମୁରା ସୁରେ..... ତାଙ୍କର ଉପି ରେକର୍ଡ଼ ଥିଲା । ରସବତୀ ଯମୁନା, ସେ କେସେଟ୍ ଜଗତକୁ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଶେଷ କେସେଟ୍ ଥିଲା ‘ଦହନାମାଳ’ । ସେ ଗୁଣ୍ଡକୁ ପାଇ ସଂଗୀତ ପରିବେଷଣ କରି ଥିଲେ । ସେ ଶାରଳା ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ପାଇଥିଲେ ୨୦୦୧ ମସିହାରେ ।

ସମ୍ବଲପୁରୀ କଥାଚିତ୍ର ‘ଭୂଖା’ରେ ସେ ଗୀତ ଗାଇଥିଲେ । ‘ସବୁ ମାୟାରେ ବାୟା’ କଥାଚିତ୍ରରେ ସେ ଅନୁରାଧା ପୋଡ଼଼ଘାଲ, ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧା ହିନ୍ଦୀ କଣ୍ଠଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ସହିତ କଣ୍ଠଦାନ କରିଥିଲେ - ‘ହୁଇଁ ଦେଲେ ଛଇଲିକେ..... କଦମ ଫୁଲ ଫୁଟେ’ ।

√ ପଟ୍ଟନାୟକ ଗୀତିକାର ବିନୋଦ ପଣ୍ଡାୟତ, ଅଟଲ ବିହାରୀ ପଣ୍ଡା, ଶ୍ରୀପତି ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଯୁଧିଷ୍ଠିର ମେହେର, ଭିକାରୀ କିଶାନ, √ ଭକ୍ତକବି ପ୍ରଭାକର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଜଗଦୀଶ ତ୍ରିପାଠୀ, ପ୍ରହଲ୍ଲାଦ ପଟ୍ଟନାୟକ, ସୁଭାବ କବି

ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେରଙ୍କ ଗୀତ ସବୁ ଗାଇଥିଲେ । ସେ ବିନୋଦ ପଣ୍ଡାୟତଙ୍କ ଗୀତ ଗୁଡ଼ିକ ବେଶୀ ଗାଇଥିଲେ । ଗୀତ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା (୧) ସରବ ସହନା ମାଁ । (୨) ଗଲା ରାତିର ଝୁମୁରା ସୁରେ (୩) ଲିଟି ଉଡ଼େ ଫୁରୁ ଫୁରୁରେ ମୋର ନାମ ଟେକାରୁ (୪) ଗଲା ମାଲିରେ ଆଏଜତ ବିଦେଶୀ ହେଲି । ‘ଲବଙ୍ଗ ଲତା ମୋର ଗଜମୁକୁତା’ ଗୀତ ସୁଷମା ମିଶ୍ରଙ୍କ ସହିତ ଗାଇଥିଲେ । (୧) ପରଥମେ ବୟସ୍କେ ସମ୍ବଧୁ (୨) ଆଗରେ ବଳିଆ ଭାଉ ପଛରେ କାଳିଆ (୩) ‘ସୁରୁ ସୁରୁ ପାଟ ପନିଆଁ ଗୁନା ପିନ୍ଧି ମୋର କନିଆଁ’ ଗୀତରେ ସେ ତାଙ୍କର କଣ୍ଠଦାନ କରିଥିଲେ ।

√ ଫକୀର ପଟ୍ଟନାୟକ ସଂଗୀତ କଳାମାଣିକ୍ୟ, ପୁରୀର ଶରଧାବାଲି ସାଂସ୍କୃତିକ ସଂସ୍ଥାରୁ ‘ସଂଗୀତ ସୁଧାନିଧି’, ସମ୍ବଲପୁର ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ‘ଗାୟକ ରତ୍ନ’ ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିଲେ । ସୋନପୁର ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦ ତାଙ୍କୁ ‘ମହାନଦୀ ସଂଗୀତ ସମ୍ମାନ’ ଦେଇଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀ ଓ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଚାର ସମିତି ପକ୍ଷରୁ ତାଙ୍କୁ ସମ୍ମାନୀତ କରାଯାଇଥିଲା । ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ √ ଜ୍ୟୋତିବସୁଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ମଧ୍ୟ ସେ ସମ୍ମାନୀତ ହୋଇଥିଲେ । ସମ୍ବଲପୁର କଳା ପରିଷଦ ପକ୍ଷରୁ ସେ ଲୋକ ସଂଗୀତ ଶିକ୍ଷା

ଦେଇଥିଲେ । ସମ୍ବଲପୁର ଆକାଶବାଣୀରେ ସେ ଜଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସ୍ଵରାମୟନ୍ୟ କଣ୍ଠଶିଳ୍ପୀ ଥିଲେ । ସେ ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ କଣ୍ଠଶିଳ୍ପୀ ମାନତି ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କ ସହିତ ‘ନାଲିଁ ଜାମିଁ’ କେସେଟ୍ କରିଥିଲେ । ସେ ଅଦ୍ଵିତୀୟ ମାଲେଶ୍ଵରୀ ଗାୟକ ଥିଲେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଯଦି ଦେଖିବା କାହୁଁ କେଶବ ବହିଦାର ସମ୍ବଲପୁର ଆକାଶବାଣୀର ଜଣେ ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ କଣ୍ଠଶିଳ୍ପୀଙ୍କୁ √ ଫକୀର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କର ପଟ୍ଟଶିଷ୍ୟ ରୂପେ ପାଉଁରା କାରଣ ତାଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ଵର ଗାଉବା ଶୈଳୀ ବହିଦାର ବାବୁଙ୍କର ଗୀତ ସ୍ଵରରେ ଆସିଥାଏ । ଯାହା ଶୁଣିବା ପରେ ଫକୀର ପଟ୍ଟନାୟକ ସ୍ଵରକୁ ସ୍ମୃତିପଟରେ ଆସିଥାଏ ।

√ ଫକୀର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କର ଦୁଇଟି ପୁଅ ଓ ଚାରୋଟି ଝିଅ ଅଛନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ।

ସଂସାରରେ ସବୁ ଜିନିଷର କ୍ଷୟ ଅଛି । ସମୟର ସ୍ରୋତ ଗତି କରୁଅଛି । ଫକୀର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କର ଜୀବନର ଗତି ସମୟ ସ୍ରୋତରେ ମଧ୍ୟ ଚାଲୁଥିଲା । ଶରୀର ପରେ ଭଲ ନଥିଲା । ସେ ୨୦୦୫ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ମାସ ତିରିଶ ତାରିଖରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେ । ତାଙ୍କର ବୟସ ଥିଲା (୬୩) ବର୍ଷ । ସମ୍ବଲପୁର ସହରର ଆରଣ୍ୟକ ରଙ୍ଗ ମଞ୍ଚରେ ଏକ ଶୋକସଭା ଦଶାହ ଦିନ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କର ଗୀତ ସବୁ ବିଭିନ୍ନ କଳାକାର ମାନେ ଗାଇଥିଲେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ସମ୍ବଲପୁର ଆକାଶବାଣୀ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ତାଙ୍କର ସ୍ଵମଧୁର ସ୍ଵରରେ ସଂଗୀତ ବାଜି ଉଠେ । ଗୀତିକାର ଛାଲ ମେହେରଙ୍କ ରଚିତ ‘ପ୍ରଥମେ ଲଣାଉଛି ମା ମାହେଶ୍ଵରୀ’ ଓ ଗୀତିକାର ବିଭୂତି କୁଷ୍ଠ ନାଥଙ୍କ ସମ୍ବଲପୁରର ଲକ୍ଷ୍ମଦେବୀ ମା ସମଲେଶ୍ଵରୀ .....

■ ହରିଓମ୍ ନଗର

ଗୋବିନ୍ଦ ତୋଲା, ସମ୍ବଲପୁର

୪ ରାଧାବଲ୍ଲଭ ମିଶ୍ର

ପ୍ରତିବର୍ଷ ତ ନୂଆଁଖାଇ ଆସୁଥିଲା, କବି ଭୂଷଣ ସ୍ୱପ୍ନେଶ୍ୱର, ସାହିତ୍ୟିକ ନନ୍ଦକିଶୋର ପଟ୍ଟେଲ ପ୍ରମୁଖ କବିତା ଏ ପର୍ବ ଦୂର ହଜାର ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ପୁରୁଣା । କୋଶଳ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଧାନ ଚିହ୍ନ, କୋଶଳ ଯାହାକୁ ଏକଦା କୁହାଯାଉଥିଲା ତା'ର ସାମାରେଖା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ନିରୂପଣ କରାଯାଇପାରୁନାହିଁ । ଆଜିର ଦୁନିଆଁରେ ଯେତେବେଳେ ରାଜ୍ୟ, ରାଷ୍ଟ୍ର ଓ ଜାତିଗତ ସାମାରେଖା ଧଡ଼ାଧଡ଼ ବଦଳି ଯାଉଛି, କୋଶଳ ଇଲାକାର ସାମା ସରହଦ୍ ଖୋଜିବା ପାଇଁ ଖୁବ୍ ବେଶୀ ଆବଶ୍ୟକତା ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ । ତେବେ କୋଶଳୀ ଏକାମ୍ରତା ମାଳର ଗୋଟିଏ ଅଛିଣ୍ଡା ସୂତା ହେଲା ନୂଆଁଖାଇ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ପୁଷ୍ପପୁନି । ରାଜନୀତିର ଭାଷାରେ ଏ ଅଞ୍ଚଳକୁ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା କୁହାଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ ସାଂସ୍କୃତିକ ଭାବମାନୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ରାୟଗଡ଼, ସାରଙ୍ଗଡ଼, ପୁଲଝର, ମହାସମୁନ୍ଦ, ଜଣପୁର ଏବଂ ସମ୍ବଲପୁର ବିହାରର ରାଞ୍ଚି, ସିଂହଭୂମି ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କର କିଛି କିଛି ଅଂଶ ଏ ସାଂସ୍କୃତିକ ସୂତା ଦ୍ୱାରା ପରସ୍ପର ସହିତ ବନ୍ଧା । ଏଇ କାରଣରୁ ନୂଆଁଖାଇର ମହତ୍ତ୍ୱ ଯେତିକି ପୁରାତନ, ସେତିକି ଚିରନ୍ତନ ।

ତେବେ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଫେରି ଦେଖିଲେ ଏ ବର୍ଷର ନୂଆଁଖାଇ ନୂଆଁ ନିଶ୍ଚୟ । ଯେଉଁ ଯେଉଁଠି ନୂଆଁଖାଇ ପାଳନ ହେଉଛି, ସବୁଠି ଏଥର ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ଭାଦ୍ରବ ଶୁକ୍ଳ ପଞ୍ଚମୀ ତିଥିରେ ଏ ପାର୍ବଣ ପାଳିତ ହେବ । ରାଜନୈତିକ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ପାଞ୍ଚଟି ଯାକ

ଜିଲ୍ଲାରେ ତ ନିଶ୍ଚୟ, ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ବିହାର ଅଞ୍ଚଳବାସୀଙ୍କ ଖବର ମିଳିନାହିଁ । ତେବେ କ୍ରମେ ସେମାନେ ବି ଯେ ଏ ପବ୍ବି ଗ୍ରହଣ କରିଯିବେ, ଏହା ଦିଶୁଛି । ଏବର୍ଷ ପୂର୍ବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଲଗ୍ନରେ, ଭାଦ୍ରବ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷର ତୃତୀୟାଠାରୁ ତ୍ରୟୋଦଶୀ ମଧ୍ୟରେ, ବିଦ୍ରୁ ପଣ୍ଡିତ ଗଣଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ୍ରମେ, ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଓ ବିଭିନ୍ନ ନୂଆଁଖାଇ ପାଳନ କରାଯାଉଥିଲା । କୁହାଯାଉଥିଲା ଏ ନୂଆଁଖାଇ “ଦେଶ ପ୍ରଚଳିତ ନବାନୁ” - ତେଣୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅଞ୍ଚଳର ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଦେବୀମାନଙ୍କ ରାଶି ନକ୍ଷତ୍ରକୁ ଧରି, ଏପରିକି ଅଞ୍ଚଳର ଅଧିପତିମାନଙ୍କ ରାଶି ନକ୍ଷତ୍ରକୁ ଧରି ଲଗ୍ନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ହେଉଥିଲା । ପର୍ବ ପାର୍ବଣର ଯେ ଗୋଟିଏ ମହାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଲକ୍ଷ ଜନତାଙ୍କୁ ସ୍ନେହ, ଭ୍ରାତୃତ୍ୱ, ମୈତ୍ରୀର ବନ୍ଧନରେ ଏକାଠୁତ କରିବା, ତାହା ଏହି ଭିନ୍ନଲଗ୍ନ ନବାନୁରେ ବିଦ୍ରୁମିତ ହେଉଥିଲା । ଏକକ ନବାନୁ ପାଳନ ପଳରେ, ପର୍ବଟିର ମୂଳଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିକ ସାଧିତ ହେବ, ସମଗ୍ର ନୂଆଁଖାଇ ପାଳନକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକତା ବଢ଼ିବ ଓ ସାମନ୍ତବାଦୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ତୁର ହେବ । ତେଣୁ ଯେଉଁ “ଓଡ଼ିଶା ସାଂସ୍କୃତିକ ସମାଜ” ଏ ଗୌରବମୟ କାର୍ଯ୍ୟର ମୁଦ ମାରିଲେ ସେମାନେ ଅଭିନନ୍ଦନୀୟ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଅଭିନନ୍ଦନୀୟ ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରାୟ ଏକ ଦଶନ୍ଧି ଧରି ଏ ଦିଗରେ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇ ଆସିଥିଲେ । ନୂଆଁଖାଇ ହେଉଛି ନୂଆଁ ଶସ୍ୟକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଭାବରେ ପାଞ୍ଚୋଟି ନେବାର ପର୍ବ ।

କୌଣସି ନା କୌଣସି ରୂପରେ ଏ ପର୍ବ ଭାରତର ସର୍ବତ୍ର ପାଳିତ ହୁଏ ବଙ୍ଗଳାରୁ ଗୁଜରାଟ ଯାଏ, ହିମାଚଳପ୍ରଦେଶରୁ କେରଳ ଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶସ୍ୟ ଅମଳ ହୋଇ କୃଷକର ଗୃହକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଯାଇ ସେ ପର୍ବ ପାଳିତ ହୋଇଥାଏ ସାଧାରଣତଃ ପୌଷରେ । “ନବୁନ ଧାନ୍ୟ ହବେ ନବାନୁ” ବୋଲି ରବାନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଯେଉଁ କଥାଟି କହିଛନ୍ତି ତାର ଜଳିତ ‘ପୌଷ ପାର୍ବନ୍’ ପ୍ରତି । ନୂଆଁଖାଇ ପାଳନ କଲା ଇଲାକାରେ ବି ପୁଷ୍ପପୁନି ପାଳନ ହୁଏ । ଭୋଦୁଅ ନୂଆଁଖାଇର ଅନୁରୂପ ଚିହ୍ନ ଅନ୍ୟତ୍ର ନାହିଁ । ତେଣୁ ନୂଆଁଖାଇ ପୂର୍ବୋକ୍ତ କୋଶଳ ଇଲାକାର ନିଜସ୍ୱ, ସ୍ୱକୀୟ ଐତିହ୍ୟ । ପ୍ରଥମ ଧାନ ପୁଷ୍ପ ହୁଏ ଭାଦ୍ରବରେ, ଏପରିକି ଅନେକ ଛୋଟ ଧାନ, ଆଟଧାନ ସେଇ ମାସରେ ଦୁଆ, ମଡ଼ା ହୋଇ ଖୁଆଯାଏ । ତେଣୁ ତା ପୂର୍ବରୁ ଅନ୍ନର ଆବାହନ ହୁଏ ଯେଉଁ ଅନ୍ନକୁ ଗଙ୍ଗାଧର କହିଲେ :-

“ଅନ୍ନ ଘେନି ଜ୍ଞାନ ଯେ ଅନ୍ନ ଘେନି ଧାନ
ଅନ୍ନ ଘେନି ମହତ୍ତ୍ୱ ଅନ୍ନ ଘେନି ମାନ
ବିଦ୍ୟାବୁଦ୍ଧି ଅନ୍ନରେ ଅନ୍ନରେ ବିଜ୍ଞାନ
ଅନ୍ନ ନାହିଁ ଯହିଁରେ ମହାରେସେ ଏକା
ମଗୁସ୍ଥାନ ହେ ।” (ଅନ୍ନର ମହିମା)

ସେଇ ଅନ୍ନାଧାରର ଆବିର୍ଭାବ ମାତ୍ରେ ହିଁ କୋଶଳବାସୀ ତାକୁ ସମାଦର ଓ ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଥିଲେ । ରବାନ୍ଦ୍ର ନାଥ ସେଇ ଅନ୍ନକୁ ଶରତର ଅତିଥି ବୋଲି ଅଭିହିତ କରି ଆନନ୍ଦଗାନ ଗାଇବାକୁ ହୃଦୟର ଆବାହନ କରିଥିଲେ :-

ଶ୍ରୀମାନ ରୂପମ୍ ଦାଶ, ବାହୁରଟିକ୍ରା ଛକ, ବରଗଡ଼, କୋଶଳାଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଶରତେ ଆଉ କୋନୁ

ଅତିଥି ଏକପ୍ରାନ୍ତେର ଦ୍ଵାରେ
ଆନନ୍ଦଗାନ୍ ଗା ରେ ହୃଦୟ,

ଆନନ୍ଦଗାନ୍ ଗା'ରେ ।
ଶସ୍ୟ ଖେତେର ସୋନାର ଗାନେ
ଯୋଗ ଦେରେ ଆଉ ସମାନ ତାନେ ।
ଯେ ଏସେଛେ ତାହାର ମୁଖେ,
ଦେଖିରେ ତେୟେ ଗଭୀର ସୁଖେ ।
ଦୁୟାର ଖୁଲେ ତାହାର ସାଥେ
ଚାହିଁର ହୟେ ଯା'ରେ ।

(ଶରତେ ଆଉ କୋନୁ ଅତିଥି- 'ଗାତାଞ୍ଜଳି')

ତେଣୁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଶେଷରୁ ଆଦ୍ୟ
ଭାଦ୍ରବ ଯାଏ ଲୁହ, ଲହୁ ନିଗାଡ଼ି କୃଷକ
ଯେଉଁ କ୍ଷେତକୁ ସଜାଡ଼ିଲା, 'ପଲ୍ଲବେ ପାଟକ
ଶ୍ୟାମଳ' କଲା, ସେଇ ବସୁମାତା, ନବୀନ
ଅନୁର ସମ୍ଭାର ନେଇ ଯେତେବେଳେ
ଆବିର୍ଭୂତା, ସୁନା (ଲକ୍ଷ୍ମୀ) ର ଗାନରେ
ମୁଖରିତା, ତା'ରି ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ନୂଆଁ ଜୀବନର
ଆଗମନକୁ ଦ୍ଵାର ଖୋଲି ପାଛୋଟି
ନେବାଠାରୁ ଚଷା ପକ୍ଷରେ ଅଧିକ ଆନନ୍ଦର
ଦିନ କିଏ ହୋଇପାରେ ? ସେଇ ଆନନ୍ଦ
ଉତ୍ସବର ପର୍ବ ତେଣୁ ନୂଆଁଖାଇ-ସ୍ଵାତନ୍ତ୍ର୍ୟ,
ବୈଶିଷ୍ୟ ଓ ଅନବଦ୍ୟତାରେ ଅତୁଳନୀୟ ।
ନୂଆଁଖାଇ ପରମ୍ପରାର ତାହାହିଁ ଗୌରବ ।
ଏବଂ ନୂଆଁଖାଇ ପ୍ରମାଣିତ କରିଛି ଯେ
କୋଶଳ ଅଞ୍ଚଳ ଭିତରେ ନାନା ଛୋଟ ଛୋଟ
କାରଣକୁ ନେଇ ମଝିରେ ମଝିରେ ଯେଉଁ
ଚଣା ଓଟରା ଚାଲିଛି, ତାକୁ ଏ ଅଞ୍ଚଳର
ପର୍ବପର୍ବାଣି ମାଧ୍ୟମରେ ଅଞ୍ଚଳର ସାଧାରଣ
ଲୋକ କାବୁ କରି ଦୂର କରିବେ ।

“ଓଡ଼ିଶା ସାଂସ୍କୃତିକ ସମାଜ”
ଗୋଟିଏ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ନୂଆଁଖାଇ
ଇଲାକାରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକେ ଜାତି,
ଧର୍ମ, ଭାଷା ନିର୍ବିଶେଷରେ ଏ ପର୍ବ ପାଳନ

କରନ୍ତୁ । ପୂର୍ବ ଆଲୋଚନାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ ଯେ
“ନୂଆଁଖାଇ” କୁ ଏକ ହିନ୍ଦୁପର୍ବ କହିବା ଠିକ୍
ହେବ ନାହିଁ-କୋଶଳ ଅଞ୍ଚଳ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ
ଅଞ୍ଚଳର କୋଟି କୋଟି ହିନ୍ଦୁ ଏ ପର୍ବ ପାଳନ
କରନ୍ତି ନାହିଁ, ଏ ପର୍ବ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଜାଣନ୍ତି
ନାହିଁ । ବସୁତଃ କୋଶଳ ଇଲାକାର ଚାଷୀ
ମାନଙ୍କର ହିଁ ଏ ପର୍ବ, ଅନୁର, ଜୀବନର,
ସ୍ଵାଗତିକାର ଏ ପର୍ବ । ଏକ ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷ
ପର୍ବ । ତେଣୁ ଧର୍ମ, ଭାଷାର ସୀମା ଡେଇଁ
ଏହା ପାଳିବାରେ ବାଧା ନାହିଁ ।

ଏ ଡାକ, ଲେଖକକୁ ଟିକିଏ ବ୍ୟକ୍ତି
କେନ୍ଦ୍ରିକ କରୁଛି, ଟାଣି ନେଉଛି ଅତୀତକୁ ।
ତାହାରି ପରିବାରରେ ଚାଲିଶ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ
ପାଳିତ ହେଉଥିବା ନୂଆଁଖାଇର ସ୍ମୃତି ଭିତରକୁ ।
ଅଜା ବାଲୁକେଶ୍ଵର ମିଶ୍ର କେବଳ ନିଜ
ପରିବାରର ନୁହେଁ, ପରିବାରର ବାହାରର-
ନୂଆଁଖାଇ ପରମ୍ପରା ବାହାରେ ଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ
ଧରି ନୂଆଁଖାଇ ପାଳନ କରୁଥିଲେ । ସେ
କାଳରେ ବରଗଡ଼ରେ କଟକ ଜିଲ୍ଲା ଧର୍ମଶାଳା
ଅଞ୍ଚଳର ସାହୁ କଟକିଆ ଦୋକାନୀମାନେ
କି ରାଣା ଦୋକାନୀମାନ କରିଥିଲେ ।
ସେମାନଙ୍କର ଭିତରେ ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ
ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ସାହୁ, ଅନ୍ୟ ମାନେ ହେଲେ
ମୁରଲିଧର ସାହୁ, ଜୟରାମ ସାହୁ, ଘନଶ୍ୟାମ
ସାହୁ ଇତ୍ୟାଦି । ଘନଶ୍ୟାମ ସାହୁ ଏବେ ବି
ବରଗଡ଼ରେ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପୋଷ୍ୟ ପୁତ୍ର
ଏଡ଼ଭୋକେଟ୍ ଟ୍ରିନାଥ ସାହୁଙ୍କ ଘରେ । ଆଉ
ମୁରଲିଧର ସାହୁଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁଅ ହେଲେ
ଆମର ଅତି ଜଣାଶୁଣା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଧନୁର୍ବର ସାହୁ ।
ସେମାନଙ୍କୁ ଆମ ନୂଆଁଖାଇ ତିହାରର
ଅଂଶାଦାର କରୁଥିଲେ ମୋ ଅଜା, ଠିକ୍
ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ଭଳି । ସେ କଟକିଆ
ଦୋକାନୀ ମାନଙ୍କ ପରିବାରର ସମସ୍ତେ
ନପହଞ୍ଚିବା ଯାଏ ଅଜା ନିଜେ ଠାଆରେ ବସୁ

ନଥିଲେ । ଆଜି ମନେ ପଡ଼ିଯାଉଛି ନୂଆଁଖାଇ
ଦିନରେ ଦୁଇ ବୁଢ଼ା ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ସାହୁ ଓ
ଅଜାଙ୍କ କୋଳାକୋଳି, ଆନ୍ତରିକ ମିଳନ ।
କି ସ୍ନେହ, କି ଆତ୍ମୀୟତା । ଆଜି ବି ଧନୁରାଜ
ଓ ମୁଁ ସେଇ ଅତୀତ ସ୍ମୃତିର ରୋମାନ୍ତନ କରି
ଭାବ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇଉଠୁ । ଆଉ ଆସୁଥିଲେ
ଆମ ନୂଆଁଖାଇକୁ, ଅଜାଙ୍କ ହାତରୁ
ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଠାରେ ନୈବେଦ୍ୟ କରା ପ୍ରସାଦ
ଗ୍ରହଣ କରି, ତାଙ୍କୁ ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ପ୍ରଣିପାତ କରି,
ନୂଆଁଖାଇ ଭୋଜିରେ ସାମିଲ ହେବାକୁ
ସେକାଳର ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ ନର୍ସ ଶ୍ରୀମତୀ
ଲୁସି ମିଶ୍ର, ଦୁଇ ପୁଅ ଅତୁଲ ଓ ଅରୁଣ, ଝିଅ
ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖା ଓରଫ୍ ବୁଢ଼ୀ- ସଦା ହାସ୍ୟମୟୀ,
ଲାସ୍ୟମୟୀ ସେ ଝିଅଟି । କଟକିଆଙ୍କ
କଟକୀପଣ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନଙ୍କ ଭିନ୍ନ ଧର୍ମତା
ଏକାଠାଆରେ ବସି ନୂଆଁଖାଇ ମାନିବାରେ
କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟିକରୁନଥିଲା । ପୁଣି
ସ୍ଵର୍ଗତ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡାଙ୍କ ଠାରୁ ଜାଣିଛି ଯେ
ତାଙ୍କ ଗାଆଁ କୃତିପାଲିର ମୁସଲମାନମାନେ
ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ସହ ନୂଆଁଖାଇ ପାଳନ୍ତି ।
ବ୍ରଜରାଜନଗର ଅଞ୍ଚଳର ରେମଡ଼ା ଗୌଡ଼ିଆ
ମହମ୍ମଦ ଜମିଦାରୀ ପାଟମଠା ପିଣ୍ଡି ଗାଆଁର
ରଥରେ ଛେରା ପହରା କରନ୍ତି, ମନେକରେ
ସେଠିକା ମୁସଲମାନ ଭାଇ ବି ନୂଆଁଖାଇ
ମାନୁଥିବେ ।

ତେଣୁ “ଓଡ଼ିଶା
ସାଂସ୍କୃତିକ ସମାଜ” ଭାଷା, ଧର୍ମ
ନିର୍ବିଶେଷରେ ନୂଆଁଖାଇ ମାନିବାକୁ ଯେଉଁ
ଡାକରା ଦେଇଛନ୍ତି, ତାହା ଅବାସ୍ତବ ନୁହେଁ-
ହାସଲ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲେ ସମ୍ଭବ୍ୟ ।

■ ବରଗଡ଼
(ଲେଖକଙ୍କର 'କବିତା, କଲମ,
ମସୀ ଓ ଅସୀ' ପୁସ୍ତକରୁ ଆନୀତ)

ପରମେଶ୍ୱର ମୁଣ୍ଡ

ସତ୍ୟତାର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଆଦି ମାନବର ବୈଜ୍ଞାନିକ କୌଶଳର ପ୍ରଥମ ପ୍ରୟୋଗ ଥିଲା କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ । ପ୍ରାକୃତିକ ଉପାୟରେ ଋତୁ ଅନୁଯାୟୀ ଫଳଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ହେଉଥିଲେ ହେଁ କେତେକ ଜରୁରୀ ଖାଦ୍ୟକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅମଳ କରି ଆପଣାର କ୍ଷୁଧା ନିବାରଣ କରିବା ପାଇଁ ତତ୍ପର ହେବାର ସୁପରିଶାମ ହେଉଛି ଏହି କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ । ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ବ୍ୟାପକ ରୂପ ନେଇ ଜୀବନ ଧାରଣର ବିକଳହୀନ ପଦ୍ଧି ହୋଇଉଠିଛି । ଏହି ସଫଳତାକୁ ସ୍ୱରଣ ପୂର୍ବକ ମଣିଷ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ଅନେକ କୃଷିଭିତ୍ତିକ ପର୍ବ । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ନୂଆଖାଇ ଅନ୍ୟତମ । ଖାଦ୍ୟ ଭଳି ଏକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ଉପାଦାନ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମିଳିବାର କାମନା କରିବା ସହ ଯେଉଁ ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଚରମ ବିଜ୍ଞାନୀ କୌଶଳର ଫଳ ଏହି ସବୁ ଅମଳକୃତ ଶସ୍ୟ, ସେହି ପୂର୍ବପୁରୁଷ ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମ ଶସ୍ୟର ନୈବେଦ୍ୟ ଅର୍ପଣପୂର୍ବକ ଆଶୀର୍ବାଦ କାମନା କରିବା ନୂଆଖାଇର ମୂଳଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଟେ ।

ଭାରତବର୍ଷର ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ବିହୁ, ବୈଶାଖ, ନବାନ୍ନ, ପୋଙ୍ଗଲ, ବିଜୟାଦଶମୀ ଆଦି ନାମରେ ଏହି ଧରଣର ପର୍ବପାଳନ କରାଯାଉଥିଲେ ହେଁ ଓଡ଼ିଶାର ପଶ୍ଚିମାଞ୍ଚଳରେ ଏହା ଏକ ମୁଖ୍ୟ ପର୍ବର ପରିଚୟ ବହନ କରିଛି । ଏପରିକି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଶସ୍ୟ, ଫୁଲ, ଫଳକୁ ନେଇ ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀମାନେ ନୂଆ ଖାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନୂଆଖାଇ କହିଲେ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାରେ ପାଳନ

କରାଯାଉଥିବା ଧାନ ନୂଆଖାଇକୁ ହିଁ ବୁଝାଯାଏ ।

ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଏହି ନୂଆଖାଇ ପର୍ବ କୃଷକ, ଧାନ, ଧରଣୀ ଓ ଦେବାଦେବୀଙ୍କ ଭିତରେ ସାମିତ ଥିବାବେଳେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସମାଜର ସମସ୍ତ ବର୍ଗର ଲୋକେ ଏହି ପର୍ବରେ ସାମିଲ ହୋଇଛନ୍ତି । କାରଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟକୁ ଜୀବିକାଭାବେ ଗ୍ରହଣ ନକରି ବଂଚୁଥିବା ଜନସାଧାରଣ ମଧ୍ୟ ଉପଭୋକ୍ତା ଭାବେ ପରୋକ୍ଷରେ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଅଟନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସମସ୍ତେ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବାରୁ ସମସ୍ତ ପରିବାରରେ ଏହି ପର୍ବପାଳନ କରାଯାଉଥିଲା ଯାହାକି ପାରିବାରିକ ସ୍ତରରୁ ଏବଂ ଧୀରେ ଧୀରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ଆଂଚଳିକ ସ୍ତରର ପର୍ବ ଭାବେ ପାଳିତ ହେଉଅଛି ।

ନୂଆଖାଇ ସାଧାରଣତଃ ଭାଦ୍ରବ ମାସର ଶୁକ୍ଳ ପକ୍ଷରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ସମୟରେ ସମସ୍ତ ବିଲରେ ଧାନ ପାଚି ନଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସମୟଭାବେ ପୂର୍ବରୁ ଏହା ଚଳି ଆସିଛି । କାରଣ ନୂଆ ଶସ୍ୟକୁ ଦେବାଦେବୀଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ ନକଲା ଯାଏଁ ଜନସାଧାରଣ ଖାଇବା ନିଷିଦ୍ଧ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ ଥିବାରୁ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅନଗ୍ରସର ଲୋକମାନଙ୍କର ସବୁ ବିଲର ଧାନ ପାଚିବା ଯାଏଁ ଅପେକ୍ଷା କଲା ଭଳି ସମ୍ଭବ ନଥିବାରୁ ଭାଦ୍ରବ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷରୁ ସଠିକ୍ ସମୟ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ । ପୂର୍ବରୁ ଏ ପକ୍ଷର

ଯେକୌଣସି ଏକ ତିଥିରେ ରାଜ୍ୟ ଭିତ୍ତିରେ ବା ଗ୍ରାମ୍ୟ ଦେବାଙ୍କ ନାମରେ ଶୁଭ ଲଗ୍ନ ସ୍ଥିର କରି ନବାନ୍ନ ଭକ୍ଷଣ କରାଯାଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସରକାରୀ ହିସାବ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ୧୯୯୧ ମସିହାରୁ ଭାଦ୍ରବ ଶୁକ୍ଳପଂଚମୀକୁ ନୂଆଖାଇ ଦିବସ ଭାବେ ପାଳନ କରାଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ କଳାହାଣ୍ଡିର ରାଜ ଭିତ୍ତିରେ ମାଣିକେଶ୍ୱରୀ ଦଶମୀ ଦିନ ହିଁ ନବାନ୍ନ ଭକ୍ଷଣର ବିଧି ଥିବା ହେତୁ ଭବାନୀପାଟଣା ଓ କଳାହାଣ୍ଡିର ଲାଞ୍ଜିଗଡ଼, ମଦନପୁର, ଥୁଆମୁଳ-ରାମପୁର, ଜୟପାଟଣା ଆଦି ଜମିଦାରୀ ସ୍ଥାନରେ ଦଶମୀଦିନ ନୂଆଖାଇପର୍ବ ପାଳିତ ହୋଇଥାଏ ।

ସେମିତି ମହିମା ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନେ ଶ୍ରାବଣ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ନୂଆଖାଇ ପର୍ବ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି । ଗ୍ରାମର କୌଣସି ପରିବାରରେ ଅଶୌଚ ଥିଲେ ଅନ୍ୟ ତିଥିକୁ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତି । ସମଲେଶ୍ୱରୀ, ପାଟଣେଶ୍ୱରୀ, ସୁରେଶ୍ୱରୀ, ମାଣିକେଶ୍ୱରୀ, ଲଙ୍କେଶ୍ୱରୀ, ରକ୍ତାମରୀ ଆଦି ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ ଭିତ୍ତିରେ ମାନଙ୍କ ନାମାନୁଯାୟୀ ନୂଆଖାଇର ଶୁଭଲଗ୍ନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥାଏ । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଗ୍ରାମ ଭିତ୍ତିରେ ନାମାନୁସାରେ ମଧ୍ୟ ଲଗ୍ନ ସ୍ଥିର ହୋଇଥାଏ ।

ନୂଆଖାଇ ଏକ ଉଲ୍ଲାସର ଉତ୍ସବ । ସପ୍ତପୁରୀ ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ ଠାରୁ ‘ଜାଣସରୀ’ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପର୍ବର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବାବେଳେ ଏହା ସାଧାରଣତଃ ତିନିଦିନ ଧରି ପାଳିତ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରଥମ ଦିନକୁ ‘ଉପାସ’, ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିନକୁ ‘ନୂଆଖାଇ’ ତୃତୀୟ ଦିନକୁ

‘ବାସି’ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ପ୍ରଥମଦିନ ପୂଜାରୀ ଉପବାସ ପୂର୍ବକ ଜମିକୁ ଯାଇ ଜମିର ଧାନକୁ କ୍ଷୀର ବାଲି ପୂଜାକରି ମାଟିମାତାଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନକରି ଶସ୍ୟକେଣ୍ଡା ସଂଗ୍ରହ କରିଥାଏ । ଗ୍ରାମର ସମସ୍ତ ଦେବାଦେବୀ ଭୂତପ୍ରେତକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣକରି ଗାଁ ଗୁଡ଼ି ବା ଗ୍ରାମ୍ୟ ମନ୍ଦିରରେ ଧାନକେଣ୍ଡା ଚଢ଼ାଇ ସାରିଲାପରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଘରେ କେଣ୍ଡାଏ ଦି’କେଣ୍ଡା ଧାନ ଦେଇଥାଏ । ପରିବାରର ମୁଖ୍ୟା ମାନେ ମଧ୍ୟ ଜମିରୁ ପୂଜାପୂର୍ବକ କିଛି କିଛି ଧାନ ସହିତ କୁରେଇପତ୍ର ସଂଗ୍ରହକରି ଆଣିଥାନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ବିଲରେ ଧାନ ନ ପାଟିଥିବା ହେତୁ ଯେଉଁ ବିଲରେ ଧାନ ପାଟିଥାଏ ସେହି ବିଲରୁ ସମସ୍ତେ ଧାନ ଆଣିଥାନ୍ତି । ଧାନର ଉତ୍ପାଦକ ମଧ୍ୟ ଏହିଦିନପାଇଁ କାହାକୁ ବାରଣ କରିନଥାଏ, ବରଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷ ତା ବିଲର ଧାନକୁ ପ୍ରଥମେ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ବୋଲି ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇଥାଏ । ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିବସ ହେଉଛି ନୂଆଖାଇ ପର୍ବର ମୁଖ୍ୟ ଦିବସ । ଏହି ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ଦିବସ ପାଇଁ ପୂର୍ବରୁ ନୂଆମାଟିରେ ଘର ଲିପାପୋଛା ହେବା ସହ ଘରର ଅଳସୁ ସଫା କରାଯାଇଥାଏ । ଘରର ଯାହାକିଛି ପୁରୁଣା ଜିନିଷ ଥାଏ ସବୁକୁ ଧୁଆ ପୋଛାକରି ନୂଆକରି ଦିଆଯାଏ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ନୂଆଲୁଗା କିଣାଯାଇଥାଏ । ଯିଏ ଯେତେ ଦୂରରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଦିନପାଇଁ ସମସ୍ତେ ପରିବାରରେ ଏକଯୁତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ସକାଳୁ ଘରର ମୁରବା ଗାଧୋଇ ଘରର ଇଷ୍ଟଦେବତା ସମେତ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଦେବାଦେବୀ ଏବଂ ପିତୃପୁରୁଷଙ୍କୁ ସ୍ମରଣକରି କୁରେଇ ପତ୍ରରେ ନୂଆଧାନର ଚୁଡ଼ାକୁ ଚକଟି ନୈବେଦ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରନ୍ତି । କେହି କେହି ଶାଳପତ୍ର, ଶିଆଳପତ୍ର, ମହୁଳପତ୍ର, ବରପତ୍ରକୁ ମଧ୍ୟ କୁରେଇପତ୍ରର ବିକଳ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣତଃ କୁରେଇପତ୍ରକୁ ବ୍ୟବହାର

କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପରିବାରର ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ଗାଧୋଇ ପାଧୋଇ ନୂଆଲୁଗା ପିନ୍ଧି ନୂଆଖାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ଶୁଭକାଗ୍ନି ଦେଖି ଦେବାଦେବୀ, ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କୁ ନୂଆ ଦେଲାପରେ ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ପୂର୍ବ ଦିଗକୁ ମୁହଁ କରି ଧାଡ଼ି ହୋଇ ବସିଥାନ୍ତି । କୁରେଇ ପତ୍ରରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନୂଆ ପରଶି ଦିଆଯାଏ । ତେଣିକି ସମସ୍ତେ ସେହି ଶୁଭକାଗ୍ନିରେ ନୂଆ ଚିକିଏ କପାଳରେ ଚିକାଦେଇ ଖାଇବା ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି । କେତେକ ପରିବାରରେ ଭାଗ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଦିନକ ପାଇଁ କ୍ୟେଷ୍ଟକ ଘରେ କନିଷ୍ଠଙ୍କ ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ଯୋଗଦାନ କରି ନୂଆ ଖାଇଥାନ୍ତି । ଏପରିକି କେତେକ ଗ୍ରାମରେ ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ବସି ନୂଆ ଖାଇଥାନ୍ତି । ଏହାପରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ମିଳନର ପର୍ବ । ପୂଜାପାଠରେ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରି ସମସ୍ତେ ଘରର ବୟସ୍କ ମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମାନର ସହ ଭେଟିବା ପାଇଁ । ଏହାକୁ ‘କୁହାର ଭେଟ’ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ରୋଷେଇଶାଳରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ତିଆରି କରୁଥାନ୍ତି ପିଠାପଣା ସହ ଛ’ତିଅଣ ନଅ’ ଭଜା । ବୟସ୍କମାନଙ୍କୁ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିଯିବା ଅବସରରେ ଯିଏ ଯାହା ଘରେ ଯାହା ଖାଇପାରିଲା, କେହି ବାରଣ ତ କରନ୍ତି ନାହିଁ ବରଂ ବାଧ୍ୟବାଧକ ଭାବେ କିଛି ଖାଇବାକୁ ହିଁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ଏହାପରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ଏ ଉତ୍ସବକୁ ସ୍ମରଣୀୟ କରିବା ପାଇଁ, ଖେଳକୁଦର ପ୍ରତିଯୋଗୀତା । ଗ୍ରାମ୍ୟ ଲୋକକ୍ରୀଡ଼ାରେ ଦୁଲୁକି ଯାଉଥାଏ ଦାଣ୍ଡ । ଏହି ସମୟରେ କଳାହାଣ୍ଡି ଅଞ୍ଚଳରେ ଘୁମୁରାନୃତ୍ୟର ପରିବେଷଣ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ଘୁମୁରା ନର୍ତ୍ତକମାନେ ଚିତାଲାଗି ଅମାବାସ୍ୟାରୁ ଅଭ୍ୟାସ ଆରମ୍ଭ କରି ଏହି ଦିନ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଘୁମୁରାନୃତ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରିଥାନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ ଦିନକୁ ‘ବାସି’ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ନୂଆଖାଇ ଦିନର ଆନନ୍ଦ ଉଲ୍ଲାସକୁ ଅଧିକତମ ଉପଲବ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ବାସି ପିଠାପଣା ସମେତ ମାଂସ ଆଦିର ଗରିଷ୍ଠ ଭୋଜନ କରି ବାସି ପାଳନ କରାଯାଇଥାଏ । ଅଭ୍ୟସ୍ତ ଲୋକମାନେ ଏହି ଦିନ ପ୍ରଚୁର ମଦ୍ୟପାନ ମଧ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି ।

ନୂଆଖାଇ ଉତ୍ସବ ପାଳନ ତିନିଦିନରେ ସମାପ୍ତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପର୍କୀୟମାନଙ୍କୁ କୁହାର କରିବା ପାଇଁ ଦଶହରା ଯାଏଁ ଲୋକମାନଙ୍କର ବନ୍ଧୁଗ୍ରାମକୁ ଯିବା ଆସିବା ଚାଲିଥାଏ । ଏହି ପ୍ରଥାରେ କନିଷ୍ଠମାନେ ହିଁ ବୟସ୍କଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥାନ୍ତି ।

ଭ୍ରାତୃଭାବ ସଂସ୍ଥାପନ ଏବଂ ମିଳନର ସ୍ଵର ତୋଳୁଥିବା ଏହି ନୂଆଖାଇ ପର୍ବ ପଣ୍ଡିମ ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ମହତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ସାଂସ୍କୃତିକ ବିଭବ । ଏହା ଧର୍ମୀୟ ସମ୍ପର୍କ ଅପେକ୍ଷା ପାରିବାରିକ ସମ୍ପର୍କକୁ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦେଇଥାଏ । ବୟସ୍କମାନଙ୍କୁ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରି ଅଭିଜ୍ଞତା, ପରିପକ୍ଵ ଜ୍ଞାନ ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ଵ ପ୍ରତିସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ମଧ୍ୟ ସାମାଜିକ ସୁସ୍ଥତାକୁ ସୁଚିତ କରେ । ଧାନର ଆବିର୍ଭାବ ସ୍ଵରୂପ ପିତୃପୁରୁଷଙ୍କୁ ନୈବେଦ୍ୟପୂର୍ବକ ନୂଆଖାଇବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ବଂଶଧରମାନଙ୍କର କେବଳ ଉଦାର ଆନୁଗତ୍ୟ ନୁହେଁ ବରଂ ପବିତ୍ର ପ୍ରାଚୀନତାକୁ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ଭଳି ମାନବିକତା ଅଟେ । ନୂଆଖାଇ ପର୍ବ ପାଳନ, ଏକତା, ସଂହତି, ଅନୁରାଗ ଓ ମାନବୀୟତା ସହିତ ମଣିଷର ପ୍ରକୃତି ସହ ଥିବା ଗଭୀର ଅନୁବନ୍ଧନର ଏକ ପ୍ରୟୋଗିକ ରୂପ ମଧ୍ୟ ।

କନ୍ୟାପ୍ରକାଶ ସାକ୍ଷ୍ୟ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ
ଭବାନୀପାଟଣା, ଜି.-କଳାହାଣ୍ଡି
ଭ୍ରାମ୍ୟଭାଷ - ୯୪୩୭୨୫୩୬୫୬

- ନି ହସ୍ତ

ଜୀବନରେ ହାସ୍ୟ, ବ୍ୟଙ୍ଗ ଆଦିର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ରହିଛି । ହସ ମଣିଷର ମନକୁ ସରସ ସୁନ୍ଦର କରି ରଖେ । ଏହାର ଉପକାରିତାକୁ ନଜରରେ ରଖି ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ଲାଫିଙ୍ଗ୍ କଲ୍ ବା ଗତି ଉଠୁଛି । ବ୍ୟଙ୍ଗ କବିତା ଓ ଲେଖାମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନିତ କରିବାପାଇଁ “ନି ହସ୍ତ” ସ୍ତମ୍ଭର ପରିଚ୍ଛେଦନା କରାଯାଇଛି । ଆମର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ରହିବ କୋଶଳକଥାର ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟାରେ ଏପରି କବିତା/ଲେଖା ଆଦି ପ୍ରକାଶିତ ହେବ । ସରସ, ସୁନ୍ଦର, ଶୁଳ ରସାଳ ଲେଖା/କବିତା ମାନଙ୍କୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯିବ ।

ଜାହୁ ଚରଣ ଦାଣ

ଉସର୍ ବେଢ଼ାରେ, ଉସର୍ ବେଢ଼ା ଚାଏରନେ ଖୁଜୁ କୁ’ଡ଼େ ପେଡ଼ା
ଦୁନିଆ ହେଲାକ କେଉଁନି ଚେଡ଼ା, କେଡ଼ା ଚଳୁ କହ,
ତୋର ବାଗିର ବେଢ଼ା ନାହିଁ ଏରେ, ବୁଧୁଆ ହେଲେନ କହ ॥

ଠକ୍ ଉଡ଼ୁ ତୁର ନାହିଁ ଜାନଲୁ, ସବୁ ଠାନେ ତୁର ସର୍ କହେଲୁ
ମିଛର ଦିହେ ଡେନା,
ସର୍ ବିଚରା ଚାଲି ନାହିଁ ପାରେ ହେଉଥିବି ବାଟ ବନା ।
ସର୍ ସର୍ ବଳି ବ୍ୟରା ହେଲୁ ମିଛୁଆ ଲୁକକୁ ନାକ ଟେକଲୁ
କେଡ଼ା ଚଳୁ କହ,

“ସର୍” ବିଚରାଗହୁଛେ ଏରେ “ମିଛ” ବାସେ ମହ ମହ ॥

ନିଏ ନିଏ ବଳି ପାଗଲ ହେଲୁ, ଅନିଏ କଥାକେ ନାହିଁ ଶୁନୁଲୁ
ନିଏ ବସିଛେ ହାଟେ,

ସୁର୍ ବୁର୍ ପିଛି ଅନିଏ ବାବୁ ଚାଲୁଛେ ଠାଟେ ବାଟେ ।

ନିଏ ଅନିଏର ହିସାବ କଲୁ ନିଏ ଦେବାକେ ଆଲତା ଦେଲୁ

ହେଲେ, କାଁ କରୁ କହ,

ଏରେ ବଡ଼ବଡ଼ିଆ ନିଏକରୁ ମାନେ ଅନିଏ କରୁଛନ୍ କହ ॥

ମହ ପାଏନ ନୁ ଦୁରେ ରହେଲୁ, ମଦୁଆ ମାନକୁ ନି ଚିହ୍ନୁଲୁ

ମଦୁଆର କାଏଁ ସୋର,

ହେବା ବଳି ମଦୁଆ ମାନକୁ ଗାଲି ଦେଖୁ ଜୋର ସୋର ।

ମଦୁଆ ସାଙ୍ଗକୁ କେତେ ବୁଝାଲୁ, ନି ପିଅ ବଳି ବିନତି କଲୁ

ହେଲେ, କାଁ କରୁ କହ,

ଦେଶର ଟଙ୍କା ବଡ଼ବା ବଳି ସରକାର ବଲୁଛେ ପିଅ ॥

ସବୁ ଦିନ ତୁର ଅଫିସ୍ ଗଲୁ, ବନେ କରି ସବୁ କବାର କଲୁ

କେତେ ନି ଜାନଲୁ ଠକି,

ହେଥିର ଲାଗି ଅଫିସ୍ କାମ କେତେ ନାହିଁ ରହେ ବାକି

ବଡ଼ ମାନକୁ ମୁଡ଼ ଗାଡ଼ଲୁ, ଛୋଟ ମାନକୁ ଆଦର କଲୁ

ହେଲେ, କାଣା ପାଏଲୁ କହ,

ସାନ ମାନେ ସତେ ଡେରି ଗଲେନ ତତେ ବଲୁଛନ୍ ରହ ॥

ହେଲେ, ଏନ୍ତା ଉସର୍ ବେଢ଼ାକର ଲାଗି ଚାଲୁଛେ ଆମର ଦେଶ

ସର୍ କହୁଛେ ନାହିଁ ହେଲେ ଆମେ ହେବା ଯାଏତା ଶେଷ ।

ଆସ ହେମା ସତେ ଉସର୍ ବେଢ଼ା,

ଚାଏରନେ ଖୁଜୁ କୁ’ଡ଼େ ପେଡ଼ା

ତେଜେ ବାଁରବା ପୁରଥୁ,

ଦେଶ ଭାସବା ଆମେ ଭାସୁମା ଘି, ଗୁରସ୍ ଆର ମହୁ ଥୁ ॥

■ ରାଧାରାଣୀ ବିହାର, ଖଜୁରଟିକ୍ରା

ବରଗଡ଼, ମୋ: ୯୮୭୧୩୭୯୮୭

କୋଶଳକଥା ର ବାର୍ଷିକୋତ୍ସବ କୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ

ଅତି ଆନନ୍ଦର ସହ ଆମେ ଜଣାଉଛୁ ଆସନ୍ତା ୨୮-୧୦-୨୦୧୨ ରବିବାର ଦିନ ବରଗଡ଼ ସୌଖିନ କଳାକାର ସଂଘ ପ୍ରକ୍ଷୋଳନରେ ‘କୋଶଳକଥା’ ପତ୍ରିକାର ବାର୍ଷିକୋତ୍ସବ ଓ ପତ୍ରିକାର ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷର ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟାର ଲୋକାର୍ପଣ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ । କୋଶଳକଥାର ଅଗଣିତ ପାଠକ, ଲେଖକ ପୃଷ୍ଠପୋଷକ ଶୁଭେଚ୍ଛୁ ଓ ସମସ୍ତ ଗୁଣଗ୍ରାହୀ ଓ କୋଶଳ ପ୍ରେମିଙ୍କୁ ଆମେ ମାନେ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବା ସଙ୍ଗେ ଉକ୍ତ ଦିବସର ଦିନବ୍ୟାପି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛୁ ।

= ପ୍ରକାଶକ =

ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଶଶୀଭୂଷଣ ମିଶ୍ର ଶମା ଥିଲେ..... “ପ୍ରତିବିମ୍ବ” ଜରିଆରେ ସେହି ଅମର ଆତ୍ମାକୁ “କୋଶଳ କଥା”ର ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ।

ବରଗଡ଼ରେ ନିଆରା ନୂଆଁଖାଇ

ଗତ ୨୦-୦୯-୨୦୧୨ ଦିନ ଅପରାହ୍ନ ୫ଟା ସମୟରେ ବରଗଡ଼ ମହିଳା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସାମ୍ନାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା ଏକ “ନିଆରା ନୂଆଁଖାଇ” ଭେଟ । ବରଗଡ଼ର ସମସ୍ତ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧର୍ମ ଓ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନେ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ସାମିଲ ହୋଇଥିଲେ ଓ ବରଗଡ଼ବାସୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ସ୍ଥାନରେ ସଜାଣିତ ହୋଇଥିଲେ । ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ମାଁ ସମଲେଶ୍ୱରୀଙ୍କ ପଟେ ସାମ୍ନାରେ ସାମୁହିକ ଭାବେ ଦୀପ ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳନ ପରେ ଉନ୍ମୋଚିତ ହିରଥିଲା “ନୂଆଁଖାଇ କୁହାର” ପୁଷ୍ପିକା ଯେଉଁଥିରେ କି ଶ୍ରଦ୍ଧାକୁ ମାନେ ନିଜ ନିଜର ଶ୍ରଦ୍ଧା ବାର୍ତ୍ତା ମାନ ଦେଇଥିଲେ । ପ୍ରତି ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଫୁଲଚନ୍ଦନରେ ଅଭ୍ୟର୍ଚନା କରି ଆସନ ଦିଆଯିବା ପରେ ପରସ୍ପର ଦିଆଯାଇଥିଲା ନବାନ୍ନ । ସେପଟେ ମଞ୍ଚରେ ଚାଲିଲା ଗଙ୍ଗାରଙ୍ଗ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଯେଉଁଥିରେ କି ସ୍ଥାନୀୟ ନାମି କଳାକାର ମାନେ ଗୀତ ଓ ନୃତ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ମନୋରଞ୍ଜନ କରିଥିଲେ ଅତିଥି ମାନଙ୍କର ତଥା ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କର । ଏକ ଦିବସରେ ସମଗ୍ର ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ନୂଆଁଖାଇ ଆୟୋଜନର ଅଗ୍ରଣୀ ଭୂମିକାରେ ଭାଗନେଇଥିବା ବରଗଡ଼ ବାସୀଙ୍କର ଥିଲା ଆହୁରି ଏକ ଅଭିନବ ପ୍ରୟାସ, ଯେଉଁଥିରେ କି ହିନ୍ଦୁ, ମୁସ୍ଲିମ୍, ଶିଖ, ଇସ୍ଲାମ ଧର୍ମର ତଥା ଓଡ଼ିଆ, ବ୍ରହ୍ମରାତି, ମାରାଠି, ବଙ୍ଗାଳି ସିହି ଆଦି ସମସ୍ତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଲୋକେ ନିଜର ଐକତ୍ୱ ଓ ଭାଇଚାର ର ନିଦର୍ଶନ ସୃଷ୍ଟି କରି ବରଗଡ଼ର ନାଁକୁ ମହର୍ଯ୍ୟାଦାବଦ୍ଧ କରି ଗଢ଼ି ଚୋଲିଲେ । (ସୌଜନ୍ୟ : ସମାଜ / ଉପାଦ ୨୧-୦୯-୨୦୧୨, ପ୍ରମେୟ ୨୨-୦୯-୨୦୧୨) ସାମୁହିକ ନୂଆଁଖାଇ ଭେଟ ଆୟୋଜନ ସମିତି ବରଗଡ଼ର ଏହି ପ୍ରୟାସକୁ ମିଳିଛି ବିପୁଳ ଜନ ସମର୍ଥନ ।

ସୌଜନ୍ୟ : ସମାଜ / ଉପାଦ ୨୧-୦୯-୨୦୧୨, ପ୍ରମେୟ ୨୨-୦୯-୨୦୧୨

“କୋଶଳକଥା” ନୂଆପଢ଼ା ଜିଲ୍ଲାରେ ଲୋକାର୍ପଣ

‘କୋଶଳକଥା’ ଅଗଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ପୂର୍ବ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ନୂଆ ମାଲଲଖୁଷ୍ଟ ସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଛି । ଏହି ସଂଖ୍ୟା କେବଳ ନୂଆପଢ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ଲେଖକଙ୍କ ଉଚ୍ଚ କୋଟିର ଲେଖା ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୃଷ୍ଠ ହୋଇ “ନୂଆପଢ଼ା ଜିଲ୍ଲା ବିଶେଷକ” ରୂପେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା । ତା ୦୯-୦୯-୨୦୧୨ ରବିବାର ଦିନ ଖଡ଼ିଆଳ ଠାରେ ଏହାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଲୋକାର୍ପଣ ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଲୋକାର୍ପଣ ଉତ୍ସବକୁ ଆହୁରି ଆକର୍ଷଣୀୟ କରିଥିଲା କବିତା ପାଠୋତ୍ସବ । ଖଡ଼ିଆଳ ତଥା ଆଖପାଖ ଅଞ୍ଚଳର କବି ଓ ଲେଖକ ମାନଙ୍କର ମହାକୁମ୍ଭରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା ଏହି ଉତ୍ସବ । କୋଶଳକଥା ନବରାଜ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଏହି ଉତ୍ସବରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ଆକର୍ଷଣ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ବର୍ଷଧାନ ଓ ବରିଷ୍ଠ କବି ଲେଖକ ଓ ବୁକ୍ସିଟିବି ଯଥା ଅଭୟ ଚଳାନ, ଚଳଉଡ଼ ମହାଭଟ୍ଟ, ଭରଦ୍ୱାଜ ମହାନ୍ତ, ଓ ଆହୁରି ଅନେକ । ସଂଯୋଜନା କରିଥିଲେ ଗୌରାଙ୍ଗ ସାହୁ, ବିଜୟ ବାରିକ ଓ ଗୀତାଞ୍ଜା ପ୍ରିୟଦର୍ଶୀ ।

ବିଜ୍ଞାନ କବି ମାସିକ ପତ୍ରିକା ପ୍ରାସ୍ତିଷ୍ଠାନ

ବରଗଡ଼ :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ନବରତ୍ନ ମେଡ଼ିଆ ସେଣ୍ଟର, ଗାନ୍ଧିଛକ ■ ଜନତା ନ୍ୟୁଜ୍ ଏଜେନ୍ସି, ମେନ୍‌ରୋଡ଼ 	ମୋ: ୮୭୫୮୮୮୭୦୭୮	ଭବାନୀପାଟଣା :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ଶତପଥୀ 	ମୋ: ୯୯୩୭୫୩୭୫୭୭
ସୋହେଲା :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ପ୍ରିୟଙ୍କା ବୁକ୍ ଷୋର, ସୋହେଲା ■ ଅମ୍ବେ ବସ୍ତ୍ର ଭଣ୍ଡାର, ସୋହେଲା 		ଲାଦେରପାଲି :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ପ୍ରଧାନ 	ଫୋ: ୦୭୭୮୨୨୨୦୪୧୧
ଗୌସ :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ଅଶୋକ ପୁଟାରୀ 	ମୋ: ୯୭୭୮୨୨୨୩୪୦୦	ଭାଲୁପାଲି :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ନିର୍ମଳ ପ୍ରଧାନ 	ମୋ: ୯୮୭୧୭୮୭୭୦୧
ପଦମପୁର :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଦାଶ, ଶାନ୍ତି ନଗର 	ମୋ: ୯୪୩୭୨୫୭୭୭୭	ଅତାବିରା :	ଭାରତୀ ପୁସ୍ତକ ଭଣ୍ଡାର	
ଗାନ୍ଧିସିଲେଟ :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପୁରୋହିତ 	ମୋ: ୯୯୩୭୮୦୨୪୦୫	ସରଣା :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ଠାକୁର ପ୍ରଧାନ 	ମୋ: ୯୯୩୭୪୪୫୯୮୭
ନୃସିଂହନାଥ :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ଗନ୍ଧର୍ବି ପୁସ୍ତକ ଭଣ୍ଡାର, ନୃସିଂହନାଥ 		ଗୋଡ଼ଭଗା :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ପଣ୍ଡା ବୁକ୍ ଷୋର 	
ପାଲକମାଲ :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ଦୟା ବୁକ୍ ଷୋର, ପାଲକମାଲ 		ବୁଲ୍ଲା :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ଶୁଭ୍ରସିଂହା କମ୍ୟୁନିକେସନ୍ ମାର୍କେଟ୍ କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ, ବୁଲ୍ଲା 	
ବରପାଲି :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ପତ୍ରିକା ମହଲ, ବସ୍ ଷେଣ୍ଟ 		ସମ୍ବଲପୁର :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ପଣ୍ଡା 	
ତୁଙ୍ଗୁରିପାଲି :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ପି.କେ. ସ୍ତ୍ରୀନ, ମେନ୍‌ରୋଡ଼ ■ ପାଣ୍ଡିଆ ମେଗାଜିନ୍, ବସ୍‌ଷେଣ୍ଟ 			ଭାଲୁପାଲି, ଫୋ: ସଂକର୍ମା	ମୋ: ୮୨୭୦୪୪୮୦୯୮
ବଲାଙ୍ଗିର :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ଚିନ୍ମୟ କୁମାର ସମ୍ପାଦକ - 'କଥାନି', ରୁଗୁଡ଼ିପଡ଼ା 	ମୋ: ୯୭୭୭୮୫୦୪୦୭		ମୋ: ୯୮୭୧୫୨୧୫୯୫	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ଚନ୍ଦ୍ର ବୁକ୍ ସେଣ୍ଟର, ବସ୍ ଷେଣ୍ଟ ■ ନ୍ୟୁଜ୍ ଏଣ୍ଡ୍ ଲ୍ୟୁଜ୍, ବସ୍ ଷେଣ୍ଟ 			■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ମୁକ୍ତକଣ୍ଠ ପ୍ରଧାନ	ମୋ: ୯୪୩୭୦୫୭୮୮୪
ପାଟଣାଗଡ଼ :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ନୀଳମାଧବ ପାଣିଗ୍ରାହୀ 	ମୋ: ୯୯୩୮୫୯୫୯୪୪		■ ବସ୍ ଷେଣ୍ଟ, ସମ୍ବଲପୁର	
ଭୁବନେଶ୍ୱର :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ଅବିର ମେହେର 	ମୋ: ୮୭୭୩୩୯୫୪୭୧		■ ସୁକାନ୍ତ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ	
ଟିଟିଲାଗଡ଼ :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ଟିକେଲାଲ ବେହେରା 	ମୋ: ୯୪୩୭୪୭୫୫୭୫		ହାରାଞ୍ଜଳ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ (ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର)	
ଖଡ଼ିଆଳ :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ମାର୍ଚ୍ଚିତ୍ : ଗୌରାଙ୍ଗ ସାହୁ 	ମୋ: ୯୪୩୮୭୦୭୫୧୪	ଝାରସୁଗୁଡ଼ା :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ବୁକ୍ ପଏଣ୍ଟ, ବସ୍ ଷେଣ୍ଟ 	
			ପୁରୀଗଡ଼ :	<ul style="list-style-type: none"> ■ ରଥ ନ୍ୟୁଜ୍ ଏଜେନ୍ସି 	
				ବେସରକାରୀ ବସ୍‌ଷେଣ୍ଟ	

ବାର୍ଷିକ ପୃଷ୍ଠପୋଷକ ଦେୟ ଟ.୩୦୦ଙ୍କା (ଗୋଟିଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ଫଟୋ ଓ ପରିଚୟ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ)

WITH BEST COMPLEMENTS FROM

SRI SUSHIL KUMAR DASH
PROPRIETOR

SIDDHESWAR RICE MILL PVT. LTD.

Contact :

SIDDHESWAR RICE MILLS PVT. LTD.

KALAPANI, DIST. - BARGARH

MOB : 9437028031

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିଷ୍ଣୁଚରଣ ଦାଶଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବରଗଡ଼ରୁ ପ୍ରକାଶିତ ତଥା ଶିକ୍ଷା ପ୍ରକାଶନୀ, ଭୁବନେଶ୍ଵରରେ ମୁଦ୍ରିତ ।

- ସଂପାଦକ : ମୋହନ ସାହୁ